

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDEKEN
Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, november 24.

A béke nehézségei.

Három év alatt aligha keltett hiradás nagyobb lelkesedést, mint a hazai és külföldi lapoknak az orosz fegyverszünetről szóló közleményei. Az örömhíreket szívesen nagyító vágyakozás már egy kompakt és kész béke előtt látta magát. Kár, hogy ebbe a nagy és lelkesült felbuzdulásba nem vethetjük mi is bele magunkat fennrivalgó messzehangzó tárogató-szóval, hogy a mi énekhangunk nem kapcsolódhatik bele a nagy zsolozsmába, melynek első ütemei ott lebegtek a béke-hírek után a sóvárgó emberiség ajkán.

Ne siessük el ezt az örömet. Nem jó az, ha tulkorán jön a tavaszi meleg s utána megint a rügyhervasztó éjszakai fagy; sokkal üdvösebb, ha türelemmel várjuk meg, állandó-e ez a melegség, nem mulik-e el egy-két röpke nap után s csak ha meggyőződünk, hogy mosolyog a természet, akkor tárjuk ki e mosolygás éltető melegének ablakainkat és sziveinket.

Az orosz fegyverszünet kérése nem olyan egyszerű dolog, mint a milyennek látszik. Mohón és türelmetlenül nem szabad a kétes lehetőségek után kapnunk, mert úgy járhatunk, mint a méreteket nem ismerő gyermek, aki meg akarja fogni a mosolygó holdvilágot.

Egy tisztázatlan nagy kérdés mered felénk a tegnapi reménység mögül. Kivel kössön fegyverszünetet a központi hatalmak hadereje? Oroszországban ma annyi a parancsoló hatalom, hogy igazán nehéz tájékozódni, melyiknek van a népben több ereje. Mert igazi hatalom csak az lehet, amelynek a népben van a gyökere. A cári hatalom még mindig nem tört le annyira, hogy megepeztést ne okozhatna. A kozákok hetmannja ma is támasza a cári trónnak. A detronizált cár él a szivekben. Kerenszkiben sokkal több az energia, semhogy belenyugodhatnék a végleges leszámolásba. A kadettek csak szervezetlenek, de a polgári tömörülés kezükbe adhatja az ország kormányát; a mensevikiek, középuton járó elemei sokkal több követőt számlálnak, mint a mennyif a tájékozatlanok gondolnak.

Tagadhatatlan, hogy most a bolsevikiek, a tulzó szociálisták: Lenin és párthívei az urak és parancsolók az orosz politikában, de nagy kérdés, hogy meddig? A hatalmat elvitázhatalanul a béke rögtöni megkötésének népszerű gondolata adta a kezükbe. Kérdés azonban, hogy az orosz tradíciók nem lesznek-e erősebbek, mint a néplélek vágya, a százados orosz politika hibái nem élnek-e átöröklötten annyira a lelkek mélyén, hogy le tudjanak mondani a világalalom s az összes szlávok feletti uralom gondolatáról.

Bármint van is, e pillanatban semmi sem bizonyítja, hogy Lenin politikája hosszabb életű lesz, mint a Kerenszkié volt. S ekkor mit érne a mostani fegyverszünet? Ki garantálná azt? Pár hónap múlva jöhetne egy új átalakulás, mely egy másik pártot dobna felszínre s annak kitudja, nem volna-e első gondolata a megkötött fegyverszünet, esetleg különbéke felmondása?

Az egyetlen helyes szempont az oroszokkal szemben az, ha türelmesen kivárjuk az orosz belső helyzet kialakulását és megszilárdulását. Ha csakugyan oly erős a demokrácia szélsőséges megnyilatkozásának áramlata, ahogyan azt Leninék hirdetik, úgy

rövidesen meg kell annak látszania Oroszország állapotainak konszolidáltságán, a renden, amely mindennél fontosabb, mikor szerződő felekről van szó.

Hisszük, hogy a döntő szót a hadsereg fogja kimondani, az a hadsereg, amely belefáradt a rettenetes áldozatokkal járó, eredménytelen küzdelembe. Ez a hadsereg naturálva van a zavaros belső politikának mérgevel, de egyszersmint el van telve a béke gondolatával is. Ez ad reményt ma egyedül, hogy csakugyan el fog következni az a világsoda, mikor nem keleten fog felkelni a nap, hanem éjszakon, hogy le ne nyugodjék többé soha a kulturnemzetek fölött.

Andrássy 25.000 koronája.

(Személyes heccok a képviselőházban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A képviselőház mai ülését délután 4 óra előtt nyitotta meg Szász Károly elnök. Bakonyi Samu előadó betérjlesztette a pénzügyi bizottság jelentését a boradóról. Elnök bejelentette, hogy Tisza István gróf sürgős interpellációra kért és kapott engedélyt, amelyet az orosz béke, illetve fegyverszünet ügyében intéz a miniszterelnökhöz. Sürgősen fog interpellálni Szuhányi Ferenc a szatmári burgonyarekvirálás és a dohánytermelők katonai felmentése ügyében.

Napirend előtt Polónyi Dezső szólalt fel és Tisza tegnapi beszédével foglalkozott, amelynek a Háromszékmegyére vonatkozó részét tévesnek mondja. Ez a megye mindig függetlenségi volt. Tény, hogy a törvényszéket Kézdivásárhelyről Szepsiszentgyörgyre helyezték át, mert a képviselőjelölt megigértte.

Polónyi Géza többször közbeszól.

Elnök: Kérem Polónyi Géza képviselő urat, hogy ne zavarja Polónyi Dezső képviselő urat. (Általános derűtség.)

Polónyi Dezső: A főispán mindig függetlenségi párti volt, üldözték is érte előget. Háromszékmegyében most csupa egyhangú választás volt. Az állítólag mellőzött helyettes úrvaszéki elnök függetlenségi párti, tehát nem lehet szó politikai üldözésről. A megválasztott elnök régi érdemes tisztviselője a vármegyének. Beszél ezután a hirtelen vizsgákról, amelyek szerinte a munkapárt alatt voltak. (Zaj.) Például Odessalchy Géza hereeg, akinek vizsgáját fel kellett függeszteni, Jankovich miniszter rendeletére később egy másik bizottságtól vizsga nélkül kapott bizonyítványt egy másik úrral együtt. A bizottság elnöke nem akart okirathamisítást elkövetni, de a miniszter rendeletet adott ki a dékának.

Béla Henrik: Lehetetlen!

Beck Lajos államtitkár: Ne intégesen Béla Henrik. Azelőtt Andrássy mögött ült. (Renegát! (Nagy zaj a Ház mindkét oldalán.)

Kovácsi Kálmán és Beck Lajos folyton közbeszólnak, de a lármában semmit sem lehet hallani.

Elnök rendreutasítja Beck Lajost.

Polónyi Dezső: Amikor egy kormányzat mögött annyi bűn van, hipokrizis velünk erkölcsi prédikációkat hallgattatni. (Nagy zaj.)

Tisza István gróf: Fognak is.

Polónyi Dezső köteletségének tartotta

megvédelmezni a háromszékmegyeyel főispánt.

Tisza István gróf kijelenti, hogy az Odessalchy-ügyet most hallja először. Ami pedig a háromszékmegyeyel esetet illeti, ő nem Kozma Balázs helyettes elnökről, hanem a munkapárti Barabás Andor elnökhelyetteséről beszél. Ez pedig két különböző személy.

Béla Henrik Tisza felszólalása alatt Beck egy közbeszólására legyintett a kezével.

Beck Lajos: Béla Henriknek ez nem fontos. A renegátnak semmi sem fontos.

Kovácsi Kálmán: Mi van az Andrássy 25 ezer koronájával? (Óriási zaj.)

Elnök csenget és rendreutasítja Beck Lajost.

Béla Henrik személyes kérdésben szólal fel. Tiltakozik a renegátság vádjá ellen. Soha pártot el nem hagyott, soha a 67-es közjogi alapról le nem tért.

Meskó Zoltán: Mindig kormánypárti volt!

Béla Henrik: Ön sokkal fiatalabb képviselő semhogy informálva lehetne. Hallottam, hogy Kovácsi képviselő ur valami 25 ezer koronát említtet Andrássyval kapcsolatban. Ezt a híresztelést aljas rágalomnak minősítem.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy kifejezéseit válogassa meg.

Jankovich Béla személyes kérdés címen felszólalva elmagyarázza, hogy Odessalchy herceg a vizsgát szabályszerűen letette. Vizsga után formahiba miatt a bizottság elnöke a bizonyítványt nem adta ki és erről egyoldalu jegyzőkönyvet vett fel. Szokás az egyetemen, hogy az ilyen jegyzőkönyvet valamennyi bizottsági tag tag aláírja. Ezért rendelte el a bizonyítvány kiadását, amit az elnök is tudomásul vett. Ez az intézkedés felett meg jogi felfogásának és ezért mindenkor helyt áll.

Kovácsi Kálmán akadozva magyarázza, hogy tudomása van arról, hogy Andrássy 25 ezer koronát adott Béla Henrik választási költségeire.

Felkiáltások: Ez csak dicsőség Béla Henriknek.

Ezután Tisza István gróf terjesztette elő sürgős interpellációját, amelyre Wekerle miniszterelnök válaszolt. Erről lapunk más helyén adunk tudósítást.

Szuhányi Ferenc interpellációt terjesztett elő a szatmári burgonya rekvirálás miatt és a

Telmentett dohánytermelők felmentésének november hó 30-án tul való meghosszabbítása ügyében.

Szurmay Sándor honvédelmi miniszter megnyugtató válasza után az ülés 5 órakor véget ért.

Elvonult felhők.

(Aradi munkások áthelyezés veszélye előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítólától. —

Az aradi Weitzer-féle gép- és waggongyár üzemét komoly veszedelem fenyegette. A gyárnak szénkészlete fogytán van és hamarosan nincs is kilátás arra, hogy megfelelő mennyiségű szénhez jusson. Fogytán van a gyár anyagkészlete is, amelyen azonban gyors utánpótlás révén hamarosan segíteni tud a gyár vezetősége.

Ez az állapot arra készítette a Weitzer-gyár katonai parancsnokát, hogy a munkások ötven százalékát elbocsássa a gyár kötelekéből, illetőleg bevonulassa őket a békés csabai gyűjtőállomásra és azokhoz a csapattekhez, amelyek vezényelték őket. A munkások nagyrésze ugyanis felmentett hadimunkás s a katonai parancsnok arra az álláspontra helyezkedett, hogy a gyár üzemének csökkenése feleslegessé teszi a munkaerő felét, amelyet máshol lehetne alkalmazni.

A gyár vezetősége hivatkozott egy kereskedelmi miniszteri rendeletre, amelynek értelmében a hadfelszerelési gyárak munkásait szén- vagy anyaghiány miatt elbocsátani nem lehet. A gyár vezetősége hivatkozott arra is, hogy a szénhiány megszüntetésére már megtörténtek a szükséges intézkedések és gondoskodás történt az anyag pótlásra is, tehát a gyár üzemé hamarosan ismét olyan lesz, mint eddig volt. Hivatkozott a vezetőség végül arra is, hogy nagy megrendelések vannak kilátásban, amelyeket a gyár el is fog vállalni, de ha a munkások felét elveszik, akkor képtelen lesz kötelezettségeinek eleget tenni. Humanitárius szempontokat is megszólaltattak, hogy a munkások nagyrésze nagyszámú családot tart fenn, egyik-másik munkásnak 5—6 kisgyermek van, akik minden támasz nélkül maradnak és a legnagyobb nélkülözéseknek vannak kitéve, ha kenyérkeresőjüket elveszik.

A gyár vezetősége és a katonai parancsnok nem tudták álláspontjaikat összhangba hozni s a dolgok állásáról külön-külön írásbeli jelentést tettek a honvédelmi minisztérium illetékes ügyosztályának, amely ebben a fontos kérdésben már döntött is. Ma érkezett le a gyárhoz a miniszter rendelete, amely az egész kérdést tisztázza és pedig, mint értesülünk, a gyár vezetősége és a munkások javára. A rendelet gyökeresen reformálja a kérdést olyanformán, hogy a Weitzer-gyárból egyetlen katonai munkás sem fog bevonulni sem a csabai gyűjtőállomásra, sem póttetéshez.

A munkások részéről a következő felvilágosítást kaptuk:

— Több, a katonai szolgálat alól felmentett munkás ma reggel tíz napi szabadságot kapott a gyár katonai parancsnokától azzal, hogy magánügyeik elintézése után vonuljanak be, részint csapattekükhöz, ré-

szint a csabai gyűjtőállomásra. Reggel, amikor a szabadságlevelet megkapták, még senki sem tudhatott arról, hogy a miniszter már rendet teremtett ebben az ügyben. A munkások természetesen meghajolnak a bevonulási parancs előtt, de azt kívánják, hogy méltányosságot gyakoroljanak. Az az óhajuk, hogy elsősorban a 200 és egynéhány

idegen illetőségű munkást vonulassák be, akiknek nem lakik itt a családjuk s akiknek mindegy, hogy Aradon dolgoznak-e, vagy máshol. A nagy családdal bíró és Aradon lakó munkásokat lehetőleg hagyják legutóljára, ha már a hadiérdek megkívánja, hogy a Weitzer-gyár munkásai más hadfelszerelési gyárban dolgozzanak.

Tisza István gróf az orosz békéről.

— Interpellációk a miniszterelnökhöz a fegyverszünetről. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt tíz órára gyűlésre volt összehívva. A bizottság több tagja már korábban megjelent az ülésteremben és élénken tárgyalta az orosz fegyverszünet felajánlásáról szóló hírt. Még az ülés megkezdése előtt a bizottság két tagja, Léway Lajos báró és Bródy Ernő bejelentette Madarassy Gábor bizottsági elnöknek, hogy napirend előtt kérdést kíván intézni a miniszterelnökhöz ebben az ügyben. A mikor Wekerle Sándor miniszterelnök az ülésteremben megjelent, Madarassy elnök rögtön közölte vele Léway és Bródy szándékát. A miniszterelnök egyelőre csak annyit mondott, hogy a hírek tekintetében megerősítést még nem kapott.

Kérdés az orosz ajánlatról.

Az ülés negyed tizenegy órakor kezdődött. Léway Lajos báró kijelentette, hogy tájékozást kíván szerezni a miniszterelnöktől az orosz ajánlatról szóló hírek felől, mint-hogy azonban arról értesült, hogy a hírek még nincsenek megerősítve, felszólalásától eláll.

Bródy Ernő: Tegnap este ófa egy kérdés uralja a lelkeket: az orosz fegyverszünet kérdése. Mikor a parlamentnek egy szerve összejön, fontos kérdésekről sem tárgyalhatunk nyugodtan addig, amíg a legfontosabb kérdéstről nem kapunk hiteles információt. Kérem a miniszterelnök urat, tájékoztassa az országot a helyzetről.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Közvetlen összeköttetésünk Oroszországgal nincsen. Egyrészt Stockholmon át, másrészt a többi skandináv országból kapjuk a híreket. A mai lapokban közölt hírek idáig hivatalos megerősítést nem nyertek. Mindenesetre bizonyosságot kell szerezniünk abban az irányban is, hogy az, akivel tárgyalunk, állandó jellegű hatalmat képvisel-e? Ettől eltekintve természetesen a béke iránt való készség fogja irányítani eljárásunkat.

A bizottság ezután áttért a napirend tárgyalására.

Tisza sürgős interpellációja.

A képviselőház mai ülésén Tisza István gróf sürgős interpellációt terjesztett elő. Az az esemény, amelyről a mai reggeli és a tegnapi estől vettünk tudomást, mondotta Tisza, bírja őt az interpellációmegtételére. Habár a pénzügyi bizottságban ma már szóvá tették ezt a kérdést, mégis helyénvaló, hogy a Ház plenumában is megbeszélés tárgya legyen.

— Arról van szó, hogy a jelenleg hatalomra jutott orosz kormány utasította a hadseregparancsnokságot, hogy a békelárgyalások megindítása céljából fegyverszünetet kérjen a szövetségesektől. Ez a hír nálunk nem keltett különösebb izgalmat, mert ha valakik nyugodtan várhatják be a teljes kifejlődését

annak, ami Oroszországban most folyamatban van, a központi hatalmak bizonyára azok közé tartoznak. Felesleges volna hangsúlyozni, hogy a hír benső örömmel és meglelégedéssel tölt el bennünket. Örömmel azért, mert mi az első pillanattól fogva védelmi háborút folytattunk. Tudvalevő, hogy az akkori orosz kormány létérdekeinket fenyegette. Folytatni kívántuk a háborút, de csak addig, amíg ezt a veszélyt sikerül elhárítanunk. Az orosz birodalomban beállott mostani változást osztatlan meglelégedéssel fogadhatja az egész ország.

— Ha az orosz birodalom feladja agresszív politikáját, közeledést kereshet a monarchiához. A monarchia, a magyar nemzet és Oroszország között csak addig van ellentét, amíg Oroszország hódító politikát üz. (Ugy van! Ugy van!) Meg van róla győződve, hogy ha oly kormányzat jönne Oroszországban, amely szakít az agresszív politikával és a világhatalmi törekvésekkel, a központi hatalmakkal megteremtheti a tartós béke, a tartós barátság feltételeit. (Általános helyeslés a Ház minden oldalán.) A helyzet ma még nem tiszta. Nem tudja, hogy a miniszterelnök adhat-e újabb felvilágosítást? De hogyha igen, akkor az a kívánsága, amint a táviratok jelentették, az orosz ajánlatot megfelelően kell fogadni. Végzetes hiba lenne, ha tulságos konzekvenciákat fűznénk az eddig történetekhez. Meg kell várnunk, amíg Oroszországban az összeütköző áramlatok egyensulya helyreáll. De bizonyos, hogy az oroszországi eseményeket a mi politikánk nagy mértékben befolyásolta.

Az orosz népben és hadseregben erős a békevágy és a belátás, hogy ettől a háborútól szabadulni kell. Amely percben a brutális nyomás megszűnik Oroszországban, elemi erővel fog kitörni a békevágy. A békevágy sikere nagy mértékben függ attól, hogy a központi hatalmak elismerik-e az orosz kormányt? Amilyen végzetes hiba lenne az elszármítás, még nagyobb hiba lenne az elzárkózás. Ohajtja, hogy ha megtörténik orosz részről a demarche, azt olyan fogadtatásban részesítsük, amely erősíti a békepartit tényezőket.

Előterjeszti sürgős interpellációját, amelyben kérdi, megtörtént-e tényleg a demarche? Ha pedig nem történt meg, milyen álláspontot foglal el a kormány az ilyen esetleges ajánlattal szemben?

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nem beszélhetünk részletes nyilatkozatra, csupán a tényeket állapíthatja meg. Az orosz viszonyok ma még tisztázatlanok. Nem tudható biztosan, vajon a békepart érvényre tudja-e juttatni törekvéseit. Eddig békére, vagy fegyverszünetre vonatkozó ajánlat nem érkezett. Amennyiben azonban érkezni fog, szövetségeseinkkel egyetértésben jóindulattal megfontolással tárgyalva teszünk. Ha a feltételek elfogadhatók lesznek, elfogadjuk azokat fogadni. (Helyeslés és taps a Ház minden oldalán.)

Tisza István gróf a választ megnyugvással és köszönettel veszi tudomásul.

Az ülés további lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

A Kölcsey Egyesület ellen.

(Kérdések, amelyekre senki sem akar válaszolni.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradváros közigyveivel s kulturális haladásával foglalkozó férfiak társaságában sokszor szóba került az a titkos és lappangó ellentét, amely a kulturpalota és a Kölcsey-egyesület között kiélesedett. Mindenütt ugyanaz a kérdés hallható: — Vajjon kine káll érdekében ellentéteket támasztani ott, ahol megértésre és együttműködésre volna szükség? Hiszen a kulturmunkát végző szervek nem hátráltathatják és nem gyöngíthetik egymás munkáját, bizonyára titkos ambíciója személyek keverik a kártyát s zavarják a vizet a két kulturális tényező körül.

A közönség megszokta, hogy a kulturpalotának életét a Kölcsey-egyesület munkásságán keresztül lássa és értékelje. Ez így volt a múltban, sőt ma is, ha valaki a kulturpalota könyvtárban megy könyvet kivenni, rendszeresen találja meg a Kölcseybe könyvet választani. A köztudat ennyire összekapcsolta a két intézményt. Most ridegen ketté akarják választani. A nagyközönség meglepetéssel érezt az Aradi Közlöny mai számából a kulturpalota felügyelő bizottságának rideg határozatáról s hogy a dologban teljesen tisztán lássunk, egyik munkatársunk ma felkereste Kovács Vince kulturtanácsost, a kulturpalota ideiglenes vezetésével megbízott tanácsost s tőle a két kulturális intézmény viszonyára vonatkozólag nyílt és egyenes választ kért.

Megkérdezte munkatársunk a következőket:

1. Mi az igazi oka annak, hogy a felügyelő bizottság, a tanácsnok ur referálása alapján, olyan határozatot hozott, hogy a kulturpalota alkalmazottai nem dolgozhatnak a Kölcsey-egyesületnek, holott ez a munka nem olyan lényeges. Az alkalmazottak eddig állandóan dolgoztak a Kölcsey-egyesületnek és ez nem befolyásolta a kulturpalota könyvtárának sem tudományos, sem kulturális hivatását.

2. Miért tették a felügyelő-bizottságnak ezt az javaslatot akkor, midőn a Kölcsey-egyesület alelnöke, Lócs Rezső nem lehetett jelen az ülésen és így nem volt senki, aki a Kölcsey-egyesület érdekeit megvédhette volna?

3. Milyen állásponton van a kulturtanácsnok ur a kulturpalota és a Kölcsey-egyesület viszonyát illetően, vajjon ezt két reparált testnek akarja-e a jövőben tekinteni? Ha igen, milyen indokból és milyen feladatot szán így elválasztva a jövőben a kulturpalotának?

4. Hogyan képzeli a kulturtanácsos ur a kulturpalota és a Kölcsey-egyesület kettéválasztását, midőn a Kölcsey-egyesület tagjai egyszersmint a kulturpalota könyvtárának is részesei?

Kovács Vince kulturtanácsnok hozzáintézt kérdéseinkre külön-külön nem adott választ. Nyilatkozatát egybefoglalva tette meg, a mit itt közlünk:

— A Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének képviselőjében Mihalik József másodelnök és Gulyás Pál dr. előadó még Fényes Dezső életében itt jártak, hogy a kulturpalotában levő könyvtárat, az azzal kapcsolatos teendőket, nemkülönben a már elvégzett munkákat felülvizsgálják. A kiküldötték az itt szerzett tapasztalataikról írásban mondták el véleményüket és kijelentették, hogy a végzett munka mennyisége nem áll arányban azon idővel, amely az utolsó időbeli könyvtárrendezési idővel összefüggött. Kezdték kutatni az okokat és arra a meggyőződésre jutottak, még pedig a könyvtáros által napról-napra vezetett munkanaplóból, amelyet minden hónapban Fényes Dezső is látta, hogy a könyvtárban alkalmazott két munkatárs legtöbb idejét nem a könyvtári teendők elvégzésére, hanem a Kölcsey-egyesület adminisztratív munkájának ellátására fordították. Ekkor aztán a felügyelő bizottság kimondta, hogy a könyvtárban alkalmazott segédmunkatársak a jövőben leginkább a hivatalos órákon kívüli időben végezzék a Kölcsey-egyesület teendőit.

Eddig szól a kulturtanácsos ur nyilatkozata s mindebből csak az világlik ki, hogy a kulturpalota helyettes igazgatója úgy tesz mint

Bodóné, amikor a bor árát kéri tőle. Másra felel és nem a kérdésekre. Azért mi itt, a nagy nyilvánosság előtt tesszük fel újra a kérdést, s most már nem a kulturtanácsos urhoz, sőt nem is a kulturpalota felügyelőbizottságához fordulunk, hanem Aradváros törvényhatóságához, amely mindig gondozta, óvta és szerette a Kölcsey-egyesületet és kérjük, teremtsen rendet a chaosban, amely a kulturpalota és Kölcsey-egyesület viszonyában fenáll, de amely csak azóta chaos, amióta a kulturpalota igazgatója meghalt. Azelőtt — rendnek nevezték.

Mindenki a frontra!

(Német orvosok és ügyvédek segédszolgálatára.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlinből jelentik: A német birodalmi Hadihivatal, amely a polgári segédszolgálatot szervezi és irányítja, új szolgálati szabályzatot bocsájtott ki, melynek leglényesebb reformja az, hogy kimondta az orvosok és ügyvédek segédszolgálati kötelezettségét. Az új rendelet 30 napon belül hajtandó végre.

Emez idő alatt a Hadihivatal expositurái minden kerületben a polgári egészségügyi legfőbb hatósággal, valamint a katonai parancsnokság egészségügyi előadójával együtt megállapítják, vajjon a kerületben levő orvosok közül, a lakosság egészségügyi viszonyainak veszélyeztetése nélkül hány orvos vonulatható be azonnal polgári segédszolgálatra. Ezek a hatóságok kötelesek az orvosi kamara véleményét is megkérdezni. Ha a fölöslegessé vált orvos az illető kerületben katonai szolgálatra nem szüksegtetik, akkor a Hadihivatal egy más szövetséges állam területére is kivezényelheti. Az ilyen orvost csak a Hadihivatal hívhatja be, alantasabb hatóság nem. Az a község, a hova a segédszolgálatos orvost kirendelik, szerződést köt vele, amelyben a politikai hatóság kezességet vállal a megélhetéséért.

Az ügyvédek behívásánál a Hadihivatal az illetékes felső törvényszék elnökével együtt határoz és ez utóbbi jelöli ki azt a helyet, továbbá azt a fizetést, ahol és a melyért az ügyvéd szolgálatot teljesíteni köteles. A főtörvényszék elnöke az illetékes ügyvédi kamara elnökét értesíti erről, akinek jogában áll előterjesztést tenni az iránt, hogy elsősorban az önként jelentkező ügyvédek hozza javaslatba a főtörvényszéki elnök a Hadihivatalnál. Ha önként jelentkező nincsen, akkor az említett elnökök közösen behatóan megvizsgálják a behívandó személyi, gazdasági és ügyvédi viszonyait és ök állapítják meg, hogy ki nélkülözhető, ök állapítják meg a behívások sorrendjét is. Eme megállapításokat fel kell terjeszteni az igazságügyminiszterhez, aki jóváhagyásával teszi át a Hadihivatalhoz. Az ügyvédeket a segédszolgálatban hivatásukat lehetőleg kimélő módon kell foglalkoztatni, még pedig elsősorban lakóhelyükön, vagy annak közelében és naponta néhány szabad órát kell részükre engedélyezni, vagy pedig a hét egyik vagy másik napjára a katonai szolgálat alól fel kell őket menteni.

Kedvező harcok a Piave és a Brenta közt.

Budapest, november 23. (Hivatalos.)

Olasz harcok: Az alsó Piavennél a helyzet változatlan maradt. A Piave és Brenta közt a harcok kedvező letolyásuak. A Hétközség tennsíkján csapataink sikeres előretörései, az ellenség részéről a legnagyobb heveséggel végrehajtott számos ellentámadást váltottak ki, melyeket részben tüzelésünkkel, részben közelharcban elhárítottunk. Az olaszok több ezer foglyot veszítettek. A keleti harteréről nincs jelenteni való. Vezérkar tönkö.

Berlin, november 23. (Hivatalos.) A nagytőhadiszállás jelenti:

Olasz harcok: A hegységben, a Brenta és a Piave között ránk nézve kedvező letolyásu harcok. Az alsó Piave mentén nincs újság. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kilenc korona hus-ár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad közönsége eddig nagyon boldog volt: szépen megállapították a sertéshus maximális árát, amely a viszonyokhoz képest nem volt túlságosan magas. A hus ára tehát valamiképen türehető volt, csak az volt a bökkenő, hogy nem lehetett húst kapni. Rengeteg panasz merült fel a husmizériák miatt, orvosolni is akarták a bajt, de hát ezen nem lehetett segíteni. A múlt héten nagynehezen mégis sikerült valami megoldásílélet találni, amennyiben a Haditermény részvénytársaság az általa rekvirált sertések husát átadta a henteseknek, akik a polgármester által megállapított áron mérték ki. A hus hosszabb ideig állott a vágóhid hűtőkamráiban s bizony a közönség részéről sok panasz hangzott el hogy a hus nem a legélvezhetőbb és mint értesülünk, sokan vissza is vitték a hentesekhez a húst.

Néhány nap mulva a közönség boldogsága meg fog szünni, mert a sertéshus ára megdrágul. A napokban jelent meg a hivatalos lapban az új sertésrendelet, mel y szerint a kormány az élősértés maximális árát felemeli. Illetékes helyről szerzett információink szerint a polgármesternek a rendelet értelmében november hónap 30-ig meg kell állapítania a levágott sertéshus magasabb árát, meg kell állapítania a félbevágott sertés árát, a szalonnától megtisztított hus árát, a szalonnának és zsirnak 100 kilogrammos árát nagyban, ezenkívül az aprólékok, a hus és a különböző termékek maximális árát.

A polgármester ma délelőtt érintkezésbe lépett a szakkörökkel, hogy az egész város és vármegye területén egységesen állapíthassák meg az új maximális árakat és megkérte a szakköröket, hogy haladéktalanul tegyenek hozzá javaslatot arra nézve, miként lehetne az új maximális árakat megállapítani a most megjelent sertésrendelettel összhangban.

Abban az esetben, ha a javaslatot a polgármester már holnap megkapja, azonnal meg fogja állapítani az új maximális árakat. Információink szerint ez nem fog sokáig késni, mert a város vezetőségének az az álláspontja, hogy a vágatást egyetlen órára sem szabad megbénítani.

Természetesen az új sertésrendelet alapján a Haditermény drágábban fogja adni a henteseknek az általa rekvirált sertések husát s a megengedett haszon hozzászámításával a hentesek is drágábban mérik a húst, amely előreláthatólag most már élvezhetőbb lesz, mert a hentesek friss vágásu sertések husát fogják ezentul kapni.

Arról értesülünk, hogy egy-két nap mulva a sertéshus ára kilogrammonként 9 korona lesz s ennek megfelelőleg a zsir is meg fog drágulni.

Mindig szabad házasodni

(A csanádi püspök pásztorlevele.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Dr. Glattfelder Gyula megyéspüspök most bocsátotta ki tizennegyedik pásztorlevelét az egyházmegye papságához. A pásztorlevél, amely nagy részt egyházi utasításokat tartalmaz, foglalkozik napi kérdésekkel is, így a katolikus sajtó kérdésével, a hadikölcsönjegyzésekkel s közli az új bójti rendeletet. Érdekes és a nagyközönséget érdeklő rendelkezései a körlevélnek itt következnek:

A körlevél a házasságok megáldásának kérdésével is foglalkozik. Ez eddig advent első vasárnapjától karácsonyig tilos volt és csak püspöki fölhatalmazással volt teljesíthető. Most a püspök az egyházmegye területére nézve a tiltott időben is engedélyezte a jegyesek kihirdetését és a házasságok megkötését.

A magyar püspöki kar — mondja tovább a körlevél — e hó 14-én tartott értekezletén új, egyöntetű bójti rendelet kiadását határozta el. E szerint szigorú bójtnapok lesznek ezentul hamvazó szerda, a nagybójt minden pénteki napja, nagy szombat délig, karácsony, pünkösd s nagyboldog asszony vigiliája. Enyhített bójtnapok, amelyeken húst szabad enni ugyan, de a többszöri jóllakás tilos: péntek kivételével a nagybójt valamennyi hétköznapja, a kántorbójtok szerdái és szombatjai, valamint minden-szentek vigiliája.

A hadikölcsön jegyzésének propagálásáról szóló részt a következőkkel vezeti be a körlevél: Elérkezett az idő, amikor a magyar haza a világháború folyamán hetedik ízben fordul kölcsönért a nemzethez. Majd így folytatja a püspök körlevelében: Különösen kérem kedves papjaimat, hogy felvilágosítás és buzdítás útján iparkodjanak hűvekre úgy a szoszékről, mint a magánérinkezésben hatni. Továbbá az iskolák tanáraihoz és tanítóikhoz fordul a püspök, hogy ne szünjenek meg egy pillanatra sem minden iskola minden osztályában a tanulók értelmi fejlettségéhez szabott, telkes tanítások és felhívások keretében ismertetni helyzetünket, ennek a hadikölcsönnek jelentőségét kiemelve, hogy ellenségeinket csakis törhetetlen akaraterőnknek tettekkal való bizonyításával fogjuk jobb belátásra bírhatni.

Érdekes része a körlevélnek a harangokról szóló, amely teljes szövegében itt következik:

A háború céljaira rekvirált harangjainkat kész lélekkel odaadtuk, bár a hívő nép s a hitélet fájdalmasan nélkülözi azok szolgálatait. A temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság most arra figyelmeztet, hogy ugyan tökéletlenül, de a következő módon mégis pótolhatjuk a harangokat. Minden vasuti állomáson vannak kiselezteztet vasruddarabok, melyek olcsó pénzért megvásárolhatók. Ilyen vassimint kötél segítségével alkalmazzunk a harang helyére s a rá-mért kalapácsütések eléggé élvezhető s erős hangokat adnak.

— 5 órai záróra. Budapestről telefonálja tudósítónk: A kereskedelmi minisztériumban ma délelőtt Serényi Béla gróf elnöklésével az új záróra rendeletről értekezlet volt. Abban állapodtak meg, hogy a záróra vonatkozólag olyan rendeletet fognak kibocsátani, mely szerint a fővárosban az élelmiszerüzlet kivételével az összes üzleteket délután öt órakor bezárják. A kávéházakra, színházakra, mozikra és mulatókra továbbra is a mostani rendelet marad érvényes. A új rendelet szerdán, vagy csütörtökön lép életbe.

MŰVÉSZET.

Színházi műsor. Szombaton délután: Legénybucsu, este Sztambul rózsája.

Az írói szabadság védelme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Veheti-e az író irásművének alakjait, elbeszélésének tárgyát az életből, mennyiben és hol kezdődik a misztifikáció, amellyel Standhalt is megvádolják, ez a kérdés egyidős a regény-nyel és az elbeszéléssel s aktái még nem zártak be. Péczely József író esete, amelyet tegnap tárgyalt a nagyváradi királyi ítélőtábla: jelentőségében hozzájárult ahhoz, hogy az irodalmi szabadság sokat vitatott kérdésébe világosságot hozzon.

Arról volt szó, hogy a Békés című békésgyulai ujságban tavaly egy tárcza jelent meg, amelynek szerzője Péczely József az ismert népies író. A gyulai Korona szálló tulajdonosa, Kopasz István sértő kifejezéseket látott a cikkben, s rágalmazásért beperelte az író, akit s gyulai törvényszék csakugyan el is ítél 80 korona fő és 20 korona mellékbüntetésre.

Az ügy a királyi táblára került. Domokos László dr. előadó ismertette az esetet, Péczely József író „Háborús történetek” címen a Békés-ben egy tárcát közölt, amelyben azt állítja humoros elbeszélés formájában, hogy dupla áron adja ki a Korona szálló tulajdonosa a szobát, piszkos ágyneműt ad, abroszt ágyterítő helyett, s molesztálja vendégeit. A pert Kopasz István fogadós tette folyamatba. Péczely József beismerte a szerzőséget, felhozta, hogy neki Vertán Béla mondta el a témát, s ezt célzatosság nélkül írta meg, mert nem is ismerte a vendéglőt. A panaszos fogadós 1000 korona kártérítést követelt, de azt nem ítélte meg a törvényszék, mert a szálloda alacsonyabb rendű és kártérítést nem igényelhet, mert a katonaság elment a városból, s ez okozta a forgalom csökkenését, bár a fogadós azt állította, hogy a tárcát sokan olvasták s ez okozta a forgalom esését.

Kihallgatták Makay Márton dr. szeghalmi ügyvédet, mint tanut, azt vallotta, hogy Gyulára érkezve nem talált szobát, sőt, míg a rendőr a Korona felé nem igazította. Békopogtatott, de csak bemászással tudott bejutni, amiben a rendőr segítkezett. Lefoglalt egy szobát, betámasztotta az ajtót a mosdóval eltorlaszolta s így aludt. Reggel szétrobbant a támaszték, bement egy nő s annak fizette ki a szoba árát, Nagyon piszkos és ócska volt minden.

Major Simon dr. védő: Nincs büncselekmény a cikkben, ez egy írói munka, Rágalmazást csak meghatározott személyek ellen lehet elkövetni, itt egy humoros eset szerepel. Mindenütt van Korona szálloda, direkt sértési élezat nincs. A vádlott a valóság bizonyítását jogi járatlanságból kísérelte meg. Sem köz, sem jogos magánérdek megsértése nem vezette vádlottat, hiszen ha a sajtó munkása meg akar támadni valakit, azt névvel teszi egyenesen. A vádlott egy tipust írt meg, furcsa lenne, ha az irodalmi alakok modelljei mind pert indítanának az írók ellen, akkor nem volna elég bíránk a tárgyalásokra. Az írói szabadság mellett érvel jogi fegyverzetel és lelkesedéssel.

A bíróság Péczely Józsefet felmentette a vád alól.

* Hangverseny. Meglepetésül látott Arad zenekedvelő publikumára Pap Lya operanékesnő kristályosan szép hangja és finom művészete. Az aradi származású művésznőnek nem volt még alkalma, hogy szülővárosa előtt

megszólaltassa azt a bizonyos meleg hangot, melynek ércét csillogó simára Páris konzervatóriumában csiszolták ki s amelynek értékét Párisban és Budapesten ismerték fel. A fiatal művésznőt a hazai fészekbe kergette a háború zimankója s úgy tudjuk, nem is megy el többé tőlünk: magyar földön fogja megkeresni és megtalálni művészi kiválóságának csengő elismerését. Mai műsorát a zene klasszikusainak munkáiból állította össze, s bár minden egyes számával elragadta a publikumot, a legnagyobb sikert a Troubadour és Carmen operákból vett áriákkal érte el. Ezeket nemcsak fenomenálisan énekelte, egyszersimint meg is játszotta s az örömmek, fájdalomnak égető és könnyes színeivel borította el.

A hangverseny másik szereplője: Márkus Lily zongoraművésznő volt. Neve és művészete sokkal jobban ismert a magyar zenekedvelő közönsé előtt, semhogy elmélyedő és finom játékát dicsérnünk kellene. De mégis meglepett művészetének egy különösen jellemző vonása: az a halk, szomorú, lágy tónus, mely egyszerre szokatlan nagy energiával tud átváltozni s olykor megfélemlítő dinamikus erővel lángol fel és nyilatkozik meg. Az énekszámokat Dienzl Oszkár zongoraművész, az aradiak régi ismerőse, kísérté zongorán finoman és megértéssel.

* Az „Uri divat” sikere. Budapestről telefonálja tudósítónk: Molnár Ferenc legújabb vigjátékát, az „Uri divat”-ot ma este mutatták be a Nemzeti-Színházban. A vigjáték nagy sikert aratott, amihez hozzájárult az előadás kitűnő volta. A közönség a legnagyobb lelkesedéssel fogadta az új Molnár darabot és a felvonások után számtalanszor hívta a szerzőt és a főszereplőket a függöny elé.

* Sztambul rózsája. R. Tóth József énekelte ma az állandóan zsufolt házakat vonzó Sztambul rózsája című operettben Achmed bej szerepét. Elegáns megjelenésű török katona volt s játéka is sikert aratott. Kellemes, de kis terjedelmű hangja azonban nem mindig érte el a súlyos tenorparti magasságait. Alakítását általában rokonszenvvel fogadta a közönség; szép koszorúval és csokorral is kitüntette.

* Egyházi zene. Vasárnap a minoriták templomában a fél 12 órai misén Lifka Tilda koncertnékesnő, konzervatóriumi tanárnő, Weil Magda hegedűművésznő kíséretével következő klasszikus számokat adja elő. Mise kezdetén: Gounod „Repentir”. Urfelmutatás után: Giordani Tommaso „O salutaris hostia” és Gounod „Ave Maria”.

* A színházi Iroda hírel. Vasárnap, mint rendesen, két előadást tart a társulat. Délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal a Legénybucsu kitűnő operett van műsoron, a főszerepekben Z. Váradi Margit, Zöldhelyi Anna, R. Tóth József, Győző stb. Este 7 és fél órakor rendez helyárrakkal a Sztambul rózsája szenzációs operette folytatja diadalmas hódító útját. Ifjúsági és népies előadás. Szombaton délután 3 és fél órakor Rip-Rip regényes operett van műsorra tűzve. Matolcsy Béla, a társulat új tagjának bemutatkozásával, a többi szereplők Z. Váradi Margit, Zöldhelyi Anna, R. Tóth József, Győző, Kertész, Polgár Sándor stb. Sztambul rózsája óriási sikert aratott operett állandóan zsufolt házak mellett kerül előadásra. A közönség napról-napra jobban megkedveli ezt a remek operettet, melynek ma új szereplője, R. Tóth József, aki Barics Gyulával felváltva játssza Achmed szerepét. A többi szereplők maradnak minden előadásnál.

* Hubermann hegedűművész koncertjére előjegyzett jegyek szombaton délig válthatók ki. Azon túl a jegyeket jelent kezes sorrendjében árusítja Scherhag H. és fia cég.

— Mikszáth almanach 1918. megjelenés és kapható Deák könyvkereskedőnél Forray-u.

Az orosz békeajánlat.

(A főparancsnoknak nem kell a fegyverszünet.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécs. A külügyminisztériumban egy újságírónak arra a kérdésére, hogy van-e újabb momentuma az oroszok által felajánlott fegyverszünetnek, a következő felvilágosítást adták:

Az orosz fegyverszünet ügyében ma délig hadseregparancsnokságunkhoz egyáltalában semmiféle ajánlat vagy hivatalos értesítés nem érkezett.

Bécs. Az osztrák képviselőház mai ülésén Seidler miniszterelnök Adler és társai kérdéseire az orosz fegyverszünet tárgyában ezeket mondotta:

— A külügyminiszter uralal érintkezésbe léptem, aki velem az alábbiakat közölte telefonon:

— Ez óráig a keleti arcvonalon nem történt semmiféle ajánlat. Ha az oroszok fegyverszünetre vonatkozó javaslata valóban megtörténne, akkor a cs. és kir. kormány a szövetségesekkel közösen azonnal jóakarattal vizsgálat tárgyává teszi és az elfogadható proposíciók el fogják fogadtatni. A külügyminiszter ur azonban hozzáfűzte nyilatkozatához, hogy a tisztázatlan orosz viszonyok következtében nem látható világosan, vajjon a béke párt végre tudja-e hajtani akarátát?

Stockholm. Itteni jól értesült diplomáciai körben, mely Oroszországgal állandó összeköttetést tart fenn, a bolsevik kormány által felajánlott fegyverszünetet a legkomolyabbnak tartják. Meg vannak győződve arról, hogy kormány lépését Oroszország lelkesen fogadja. Az a tény, hogy az orosz csapatok hónapok óta tétlenül állnak az ellenséggel szemben, azt bizonyítja, hogy a hadsereg kész a béke útjára lépni.

Magába véve az a tény, hogy kilenc fronttábornok felfüggesztését zavar nélkül végre lehetett hajtani, azt bizonyítja, hogy a hadsereg hangulata számításba jön.

Hága. A Reuter-ügynökségnek jelentik Pétervárról: Duchonin orosz főparancsnokot a fegyverszünet kérdésében tanúsított magatartása miatt állásából elbocsátották és Krilenko zászlóst nevezték ki főparancsnokká.

Bécs. Lenin közölte a katonákkal és a tengerészekkel, hogy a népbiztosok tanácsa megparancsolta Duchonin főparancsnoknak, hogy tegyen javaslatot a hadviselő feleknek a fegyverszünetre. Duchonin november 21-én éjjel kapta meg a parancsot. Duchonin az éj folyamán nem adott választ a parancsra, mire Lenin a népbiztosok tanácsa nevében felvilágosítást követelt Duchonintól, aki kitérően válaszolt. Erre Lenin új parancsot küldött, hogy Duchonin haladéktalanul kezdje meg a fegyverszünetre vonatkozó tárgyalásokat. A főparancsnok kijelentette, hogy a parancsot nem teljesíti. Erre a népbiztosok tanácsa elmozdította Duchonint és helyette Krilenko zászlóst nevezte ki főparancsnokká. A jelek azt mutatják, hogy Duchonin vonakodik átadni a főparancsnokságot.

Berlin. A Daily News jelentik Pétervárról: Kronstadt, Reval, Moszkva, Kazán és Kiev elismerték Leninék kormányát. Annak a híre, hogy a hadseregparancsnoksághoz

parancs ment fegyverszünetéről szóó tárgyalások megkezdése érdekében, a pétervári csapatok körében nagy meglepetést keltett.

Bécs. Az orosz határról jelentik: Az orosz kormány megtiltotta az entente nagyköveteknek, hogy siffrizott táviratokat küldjenek kormányaiknak. A nagykövetek táviratait ellenőrzik.

Genf. A Journal de Geneve jelenti, hogy a pétervári angol nagykövet elhagyta a várost.

Basel. Párisi lapok jelentései szerint Kaledin harmincezer főnyi hadsereggel közeledik Moszkva felé. A városban az izgalom igen nagy.

(Telefon.) **Berlin.** Péterváron a főhatárolom a katonai bizottság kezében van, melynek Joffre, a bolsevikiek eddigi főembere a titkára. Péterváron a követségeket lengyel katonaság őrzi, csak az angol követség van angol tengerészek és gépfegyverosztagok felügyelete alatt. Az angol követség állandóan drótnélküli távirati összeköttetésben van Leninnel.

Pétervár. Az orosz fővárosban megjelenő „Zhidnik Narodovszki” című lap írja: A katonai és munkástanácsok kongresszusa chatározta, hogy az alkotmányozó gyűlés összeülését idejéig paraszi és munkáskormányt alakít. Ezt a kabinetet a nép megbízottai tanácsának fogják hívni. A paraszi- és munkáskormány így alakult meg:

Miniszterelnök: Lenin, belügyminiszter: Rekov, földmívelésügyi miniszter: Miljutin, közmunka: Slatnitov, hadügy és tengerészet: Povziejenko, ipar és kereskedelem: Vidienko, közoktatásügyi: Lutaiczarzkí, pénzügy: Skorosekov, külügy: Troczki, igazságügy: Olokov, közellátás: Fedorovics, posta- és táviró: Zilov, nemzeti ügyek: Dzugasvili.

Ezt a listát azonban nem lehet véglegesnek tekinteni.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról 21-éről: Lenin proklamációt bocsájtott ki, melyben kijelenti, hogy az egész kormányhatalom a szovjet kezébe ment át. Felszólítja a tanácsokat, hogy vegyék kezükbe kerületeik hatalmát. A laphirdetést a kormány a monopoliumnak deklarálta. A moszkvai amerikai konzulátus a forradalmi katonai bizottságnak figyelmébe ajánlotta, hogy intézkedés történjen a külföldiek életének és vagyonának védelmére.

Hága. A Havas-ügynökség jelenti: Maklakov párisi orosz nagykövet a Tempsnek kijelentette, hogy a népbizottságok szovjetjét, amely a fegyverszünet megkötésére utasítást adott, nem tekinthető kormánynak, mert nem képes magát elismertetni és nem kell neki engedelmességet. A bolsevik kormány csak saját bukását készíti elő.

Hága. Pétervárról jelentik, hogy az ottani tisztviselők sztrájkja tovább tart. A külügyminisztérium hivatalnokait megfenyegették, mire ezek az iroda kulcsait átadták. Pétervárt egyébként a közéleti viszonyok egyre rosszabbodnak. A kenyéradagokat ismét kisebbre szabták. Pétervárt az éhínség közvetlen közletről fenyegeti.

Stockholm. Haparandán keresztül érkező jelentések szerint Pétervárt vasárnap újabb nagy zavargás volt. A zavargók szétkergetésére kiküldött rendőrök nem voltak képesek a rendet helyreállítani. Harc fejlődött ki, amey több, mint három órán keresztül át tartott. Az Astoria szálloda és a földmívelésügyi minisztérium ablakaiból revolverrel és ágyúval lövöldöztek a zavargókra. A rendőrök páncélos autók segítségét vették igénybe. Este a zavargás újból fellobbant és a főposta épület előtt is veszedelmes méreteket öltött.

Budapest. Magánforrásból érkező értesülésünk szerint autentikus helyen kijelentették, hogy az orosz kormány békefeltétellel illetékes helyre megérkeztek, ahol azokat elfogadhatóknak tartják. Ezt a hírt, amely az esti órákban elterjedt a fővárosban, illetékes helyen sem meg nem erősítették, de meg nem cáfolta.

Koriátolt gázfogyasztás.

(Egy hetes szénkészlet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A szénhiány egyre veszedelmesebb méreteket kezd ölteni az egész vonalon. Az ország legfontosabb közüzemei kénytelenek produkcióikat redukálni, kénytelen egyre újabb és újabb megszorításokat eszközölni, amiknek természetesen első sorban a közönség látja kárát. Most az aradi gázgyár jutott igen kellemetlen helyzetbe a szénhiány miatt. Hogy a gázgyárak más vidéki metropolisokban milyen mértékben voltak kénytelenek üzemüket megszorítani, arra nézve a legjellemzőbb a szegedi légszuszgyárnak az intézkedése. Szegeden ugyanis nappal nem lesz gáz, ezen kívül az utcák világítása — tekintettel a holdas estekre — csak este 8 órakor kezdődik, ezenkívül az üzletek világítására nézve ugy határoztak, hogy csak az élelmiszerüzletek világíthatnak este, erősen redukálják a kávéházak és vendéglők világítását is és ahol gáz és villany van, ott csak villanyt szabad használni, végül a gőzfürdő üzemét beszüntetik és a fürdő nyolc vaggon szenét a gázgyárnak kölcsön adják.

Igy áll az ügy Szegeden. Sajnos, nem sokkal jobb a mi viszonyaink sem. Az aradi légszuszgyár ugyan még nem tart ott, ahol a szegedi, nálunk még nem nyulnak olyan radikális intézkedésekhez, de itt is komoly veszedelmek vannak. Az aradi gázgyár ugyancsak minimális mennyiségű szénrel rendelkezik és kénytelen lesz a fogyasztást mérsékelni. A gázgyár az Országos Szénelosztó bizottsághoz fordult és megsürgette, hogy a 24 vaggon szenet utalja ki, de eddig semmiféle értesítés a szén kiutalására vonatkozóan nem jött.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Schultz Vilmos gázgyári igazgatót és kérdést intézett hozzá a gázgyár produkciójára nézve.

— E hó végéig — mondotta az igazgató — a gyár el van látva elegendő mennyiségű szénrel. Elsejétől kezdve azonban nem lesz szén és akkor áll be a megszorítás, ami abból áll, hogy a nyomást redukálják és így mindenki kevesebb gázt használhat. A gázfűzők leszerelésére nem kerül sor, de használni nem lehet lesz azokat, mert a kis nyomás mellett a főzés lehetetlenség.

— Mi most komoly bajokkal küzdünk, a szénhiány mindjobban fenyeget és ha az Országos Szénelosztó bizottság idejekorán nem fog elegendő mennyiségű szenet rendelkezésünkre bocsátani, akkor az üzemet redukálni fogjuk.

HIREK.

A király környezete.

(Uj főudvarmester, uj főhadsegéd.)

(Telefon.) Nagy tisztogatás van folyamatban a bécsi Burg tájékán. A cseh események nemcsak a királyi kabinetiroda főnökének, de a király főhadsegédének bukását is maguk után vonták. A cseh főurakat kezdik kigyomlálni fontos állásokból, ahova érvényesülni tudó természetükkel olyan ügyesen elhelyezkedtek.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egy esti lap írja a legjobb forrásból szerzett értesülés szerint, hogy a király főhadsegéde, Lobkovitz herceg, a legrövidebb idő alatt le fog mondani. Ez, bármennyire cáfolgatják is, tény. Lobkovitz már a kabinetiroda igazgatójának, Polzer grófnak a visszalépésével egyidejűleg benyújtotta lemondási kérvényét, ennek elfogadását azonban, hogy a feltűnést kerüljék, kis időre még elhalasztották. Lobkovitz herceg lemondása is a politikai viszonyokkal, különösen a cseh politikával áll összefüggésben.

A két távozó udvari méltóságnak ki van szemelve már az utóda is. Polzer gróf utóda előreláthatólag Eichhofen udvari tanácsos lesz. Lobkovitz hercegé pedig Krausz Alfréd tábornok, vagy Einem ezredes, volt berni katonai meghatalmazottunk.

A fentiekől teljesen eltérő okokból változás történik a főudvarmesteri méltóságban is. Hohenlohe herceg, leányának Miksa főherceggel való házassága után, visszalép állásától. Utódjául Spitzmüller, volt osztrák pénzügyminisztert emlegetik.

— Az osztrák delegáció elnöksége. Bécsből jelentik: Tegnap este a német nemzeti párthoz és a keresztényszocialista párthoz tartozó osztrák delegátusok ülést tartottak, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy a keresztényszocialista Hauser prelátust jelölik az osztrák delegáció elnökül. Czernin gróf közös külügyminiszter meghívására tegnap este a lengyel delegátusok megjelentek a külügyminiszteriumban és hosszasan tanácskoztak Czerninnel, aki felvilágosításokat adott nekik a delegációkon tárgyalásra kerülő kérdésekben. Hasonló természetű konferenciákat fog tartani a külügyminiszter a delegátusok többi csoportjaival is.

— Kitüntetés. A király megparancsolta, hogy Fischl Ernő dr. törzsorvosnak, az aradi katonai járványkórház parancsnokának, a harcúterén teljesített eredményes és önfeláldozó szolgálataiért a legfelsőbb dicséző elismerés a kardok egyidejű adományozásával másodszer is tudtul adassék. A tegnap esti tiszti értekezleten Maics Zoltán dr. főtörzsorvos tüzte Fischl dr. mellére a kitüntetést.

— Görögország válságos helyzete. Amsterdamból jelentik: A Handelsblad írja athéni híradás alapján. Görögország gazdasági helyzete nagyon válságosra fordult. Az éhínség egyre nagyobb mérvet ölt. A lázadás kitörésétől minden percben lehet tartani. Az elkeseredett nép a királyhű csapatokhoz csatlakozott. Egy szikra elég lenne hozzá, hogy a puszkaporos hordó felrobbanjon.

— Makó új polgármestere. Makó város tegnap tartott közgyűlése egyhanguan Petrovics György dr.-t, megyei árvaszéki ülnököt választotta meg. Erre az állásra, az eddigi főispáni titkárt Fluk András tb. főszolgabírórt rendelte ki az alispán, míg főispáni titkárrul Ernyei Imre dr. segédfogalmazót nevezte ki a belügyminiszter.

— Ötszáz korona a Fábry-alapnak. Néh. Fábry Sándornak, az aradi Újságírók Egyesülete elhunyt elnökének emlékére mint megírta, alapítvány keretében óhajdák megörökíteni az aradi hírlapírók. Ez alapítvány gyarapítására Fábry Károly dr. volt országgyűlési képviselő és nővére, Gécs Jánosné sz. Fábry Ida meleg levél kíséretében ötszáz koronát küldtek be Stauber József szerkesztő címére. A levélben az adakozók a Fábry-család nevében szép szavakkal mondanak köszönetet az aradi hírlapíróknak, akik elhunyt elnöküknek maradandó emléket állítanak.

— Megtalálták az orosz titkos szerződéseket. Koppenhágából jelentik: Pétervárról jelentik: A titkos szerződéseket Neratov lakásának egy zugában megtalálták.

— Előléptetés. A király Popovics Mihály a 2. honvédelmi ezred főhadnagyát századossá léptette elő.

(Krilenko zászlós.)

Krilenkónak hívják és tegnap még zászlós volt az orosz forradalmi hadseregben. A fiatal legényke éppen úgy szolgálta hazája ügyét, mint sok ezer társa. Ha kellett, harcolt, ha szükség volt rá, rohant, ment, sebet osztogatott és sebeket kapott, ott ott a többiekkel egysorban és Krilenkó, a kis tiszt máról-holnapra egyszerre főparancsnokká avansált elő. Épp úgy, mint a mesékben olvastuk, mint hosszú, téli estvén, mikor nagytisztességi, ősz hajú bácsik legendáit élveztük a bator vitézről, aki egyedül egész csapatot futamított meg, aki várakat foglalt el, aki pusztá karddal vágta le a hétfejű sárkányt mind a hét fejét, aki szent volt, nemes, jószívű, tiszta és okos, épp úgy tűnik fel előttünk Krilenkó kistiszt valóban szédületes katonai karrierje, aki egyik virradattól a másikig főparancsnok lett. Istenem, mire nem képes a forradalom... Ma külvárosi piszkos proletár, holnap a jakobinusok diadalmas vezére, tegnap még egy furcsa, bizonytalan folt a gátakat szaggató, vesztett hőmpörögő, roppant tömegben, mára konventbiztossá kiáltja ki a nép, a rettenetes áradatban hangja eddig együtt csendült a többiével, senki sem tudta róla, hogy egyáltalában létezik, pinciny atom volt, alig látható molekula: zászlós vagy döngő dinamók mellett robotoló munkás — mára őt látjuk a glorián, mára ő mond gyújtó beszédet és mára ő parancsol a tábornokoknak. Ez a forradalom, ez a nép haragja és ítélte. Valaha, ha ilyen históriáról hallottunk, a vége az volt: mese, mese mess ketté. Ma a történet végére odatchetjük: ez pedig, kedves, szép, szenvedő, nagy gyerekek, akik negyedik éve nyögtek a háború kegyetlen súlya alatt, a forradalmi orosz hadseregben történt az urnak 1917. évben, a békére hajló szent karácsony hava előtt. Krilenkónak hívták a kistisztet és főparancsnok lett belőle egy nap leforgása alatt. Ugye furcsa történet ez, mesének is különös és mégis igaz.

— Katonai kinevezések. A hivatalos lap mai száma a következő előléptetéseket közli: Tartalékos századosok lettek Masztig Emil 16. honvédelmi ezredbeli tartalékos főhadnagy volt aradi rendőrhadnagy, továbbá Létay Ernő országgyűlési képviselő a 2. honvédelmi ezredben. Főhadnagyk lettek: Zay Dezső huszárhadnagy, továbbá Beregi Sándor dr., az aradi rendőrfogalmazó a 4. honvédelmi ezredben. Hdnagyk lettek a 2. honvédelmi ezredben: Török Antal, Alt Lajos, Kozics Gyula, Vass József, Pribék Imre, Szász Jenő, Jung Béla, Mahler József, Luy János, Szilágyi Béla zászlósok, egészségügyi hadnagyk lettek a 2. honvédelmi ezredben: Vass Géza és Pollák Róbert egészségügyi zászlósok. főhadnagy gazdasági tiszt lett a 2. honvédelmi ezredben Pánczél József hadnagy-gazdasági tiszt.

— Kenyérinség Pétervárott. Amsterdamból jelentik: A Times jelenti Pétervárról szerdai kelettel: Az élelmiszer ellátás teljesen deorganizálva van. A város legnagyobb vendéglői teljesen kenyér nélkül állanak.

— Karácsonyi üzenet az emberiségnek. Zürichből jelentik: Az olasz határról jelentik: A pápa küszöbön álló új békejavaslatáról szóló híradások igen nagy hatást gyakorolnak Olaszországban, különösen az alsóbb néposztályra. A pápa békejegyzőke hír szerint az emberiséghez intézett karácsonyi üzenet lesz.

— Simon Karolin bucsuja. A polgári leányiskola tanesttölete szeretettel hívja meg egykori növendékeit f. hó 25-én vasárnap d. e. 11 órakor a városháza dísztermében Simon Karolin igazgató úr díszteretére rendezendő bucsúünnepélyre.

— Oncsonkítással vádolt huszár-zászlós. Nagyváradon kezdődött a végehossza nélkül dráma első része. Szmodits Gizella—Preiszné... Ez a név elkíséri a nagyvárad katonatiszti dráma martirasszonyát, bármennyire iparkodik is megszabadulni az első férje nevével. Preiszné tudvalevőleg Szabadkán újból férjhez ment, elvette a 4. honvédelmi ezred egyik zászlósát, Horváth János. Az új frigyből kis hiba, hogy új tragédia nem támadt. Horváth János betegnek érezte magát s hogy szenvedéseitől megszabaduljon, Budapesten néhány hónappal ezelőtt öngyilkossági kísérletet követett el. Terve nem sikerült. Az odaadó orvosi ápolás megmentette az életnek. A történetnek azonban itt még nincs vége. A halálba vágó fiatal katonatiszt ellen hadbírósi eljárás indult meg, oncsónkítással vádolja a katonai ügyész. Az ügyben a napokban már tárgyalás is lesz.

— Moszkva ég. Koppenhágából jelentik: Moszkva legnagyobb része lángokban áll.

— Adomány. Özv. Korbulj Gézané és báró Mandóff Gézané 70 koronát adományoztak az Aradi Gyermekkezelő Egyesületnek. Az adományért ezton is köszönetet mond az elnök.

— Petroleum kiosztás. Közönséges teszem, hogy addig is, míg a november hóra kiutalt egész petroleum mennyiség megérkezik, az eddig rendelkezésünkre álló csekély készlet 26-án, hétfőn kerül kiosztásra. Egyelőre csak az 1. és 7-ik kerületekhez tartozó kereskedők részére utaltatik ki a petroleum és az igazolvány első számu szelvénye váltható be fél liter petroleumra. A többi kerületekhez tartozó kereskedőket a jövő heti kiutalásból fogjuk részesíteni. Figyelmeztetem a kereskedőket, hogy a petroleumjegy első számu szelvénye ezuttal kivételesen bármely kerülethez tartozó vevő részére kiszolgáltató. A hadszolgáltatási fizetek alkalmazottai a gyárak vezetősége által kibocsátandó jegyek ellenében, kénden a hírlapokban közölteendő kereskedőktől fogják a város által előlegezett petroleumot megkapni. A közlekedési hivatal vezetője.

— Almahéjból... tea. Egy olvasónk írja: A jól szárított almahéjból kitűnő teát készíthetünk, amely teljesen pótolja a most oly drága orosz teát. A megmosott almát meg kell hámozni vékonyan és a héjat a takaréktűzhely vagy rész közlemben (de nem rajta!) szárítani. A tea elkészítése igen egyszerű. A héjat be kell dobni a forró vízbe és 10—15 percig jól forni hagyni. Vagy forrhat lassan a tűzhelyen, a sütőben, vagy a főzőlábadában is: az aromájából azért nem veszít el semmit se. Akinek egy kis orosz tea áll rendelkezésére, ennek hozzáadásával a megszokott tea színét is megkaphatja. Rum, tej, szintén hozzáadható, épp úgy, mint az orosz teához. Lehet az italból nagyobb mennyiséget is elkészíteni többszöri használatra. Mennél nemesebb az almafaj, annál jobb a belőle készült tea. Legjobb levegős helyen, könnyű organinzaeszkóban eltartani. ...Hát megpróbálhatja, akinek van almája.

— Adomány. Tarján Oszkár dr., államvasúti segédtitkár, a vak katonák részére elengedett büntetés címén 2 koronát küldött szerkesztőségünknek. Rendeltetési helyére juttatjuk.

— Magyar és német újdonságok Krausz Paulin kölcsönkönyvtárában. Új fadisztyárok festésre, festővászon, festőminták, ajándéktárgyak szolid árban.

A legújabb lakbérrendelet kapható Pichler papirkereskedésében (Bohus-palota.)

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Lemondtak az olaszok a Piave vonalról.

Berlin. A svájci határról jelentik: Orlando miniszterelnök és a hadügyminiszter megjelentek Velencében és személyesen vezették a város kiürítési munkálatait. A lakosság kilencven percentje eltávozott. Velence kiürítése mutatja, hogy az olasz hadvezetőség lemondott a Piave vonalról.

Budapest. A sajtózállásról jelentik: Az ellenség rohamai Conrad tábornok kipróbált zászlóaljai ellen tegnap kétezer olasznak foglyul estésével végződtek, amelyek a Monte Meletta erődítményei mellett jutottak a cs. és kir. csapatok kezeire. Az olaszok támadásai hiábavalók voltak, mert véres veszteségeik ellenére támadásunk előrehaladását csak késleltetni, de feltartóztatni nem tudták. A Brentától keletre a hegyekben a Monte Tomba közelében a szövetségesek megkezdett vállalkozásai nagyobb si-

kerrel kecsegtetnek. A Piave fronton a helyzet változatlan.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: A Cambrai-tól délnyugatra levő harci fronton új angol áttörési kísérlet az ellenség leg súlyosabb veszteségei mellett összeomlott. Keleten nagyobb harci tevékenység nem volt. Olaszországból nincs új hír.

Berlin. A belga miniszterelnök hozzájárult ahhoz, hogy belga csapatokat küldjenek Olaszországba. A belga hadügyminiszter tiltakozott ez ellen és utalt arra, hogy a belga csapatoknak nincsen kedvük Olaszországban harcolni.

Kopenhága. Párisi táviratok jelentik, hogy a francia szociáldemokrata párt lelkes hangú távirattal üdvözölte az orosz kormányt. Hír szerint Lyonban nagy béketüntetések voltak.

Öléssel vádolt tiszték.

(Moritz dragonyos megölésének főtárgyalása.)

— Sajtó tudósítók telefonjelentése.

A bécsi hadbírószak ma kezdte tárgyalni Zertig hadnagy és Rechtzúgel főhadnagy bűnpörét. Ismeretes, hogy Zertig hadnagy a bécsi pályaudvaron agyorszurta Moritz dragonyost, aki egy különítménnyel a tharetérre akart menni. Rechtzúgel főhadnagy ellen pedig az a vád, hogy egy dragonyost többször megpofozott.

A mai tárgyaláson elsőnek Zertig hadnagyot hallgatták ki. Kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Előzőleg Moritz dragonyost nem is látta. A pályaudvaron észrevette, hogy a dragonyos a tisztet gúnyolja. Hangosan mondta Moritz, hogy nála egy tiszt ilyen kicsike és ezt kézmozdulattal mutatta.

— Ahányszor arra mentem, váhotta Zertig hadnagy, mindig megismételte gúnyolódó kijelentését. Erre én hozzáléptem éppen akkor, amikor ismét mutatta, hogy nála a tiszt milyen kicsike. Mintán a dragonyos éppen lehajolt, én a bluzánál fogva felhúztam és azt kérdeztem tőle, miért provokálja a tisztet. Én már ekkor egész testemben remegtem az indulattól, de azért nyugodtan beszéltem vele. Moritz ekkor ordítani kezdett:

— Hagyjon békét!

Mintán Moritz látta, hogy nem engedem el a bluzát, arcul ütött, hogy a sapkám is leesett. Eszembe jutott, hogy negyed órája akarom csendre inteni az embert, aki a legnagyobb sértést követte el, ami tiszte csak érhet. Kirántottam a bajonétomat és használtam. Hogy találtam-e, nem tudom, éppen oly kevéssé tudom, hogy miért adtam ki a parancsot, hogy vigyék el az embert. Amikor a parancsot kiadtam, láttam, hogy a dragonyos összeesik. Én magam szaladtam orvosért, de az orvos már nem segíthetett, mert az ember meghalt.

A tárgyalást vezető: Nem volt önnek más fegyvere, minthogy a fegyverét használja?

Vádlott: Azt a tisztet szeretném ismerni, aki sokáig gondolkodik, hogy ilyen esetben mit tegyen. Éreztem a szégyent, hát fegyveremhez nyúltam.

A tárgyalást vezető: Azt állítják, hogy ön a szurás előtt pofozta a dragonyost.

Vádlott: Nem, csak a bluzát, ragadtam meg.

Elnök: Célozott a szurásnál? És nagy erővel szurt?

Vádlott: Sem egyiket, sem másikat. Ha céloztam volna, nem lett volna oly súlyos következménye a szurásnak.

Tírret tanu kijelenti, hogy társaival 4 liter bort ivott meg, mielőtt bevonultak a táborba és

részezen vonultak a pályaudvarra. Itt Rechtzúgel főhadnagy hátulról úgy fejbe vágta, hogy a sapka leesett fejről. Ő nem hagyta magát verni, mire a főhadnagy kiadta a parancsot, hogy vezessék a vasúti kocsihoz.

Ilyen értelemben vallott Bauer dragonyos, aki kijelentette, hogy látta, hogy amikor a főhadnagy Tírret többször pofozott. Két másik tanu vallomása után a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Eredménytelen angol rohamok.

Berlin, november 23. (Hivatalos) A nagyfőhadiszállás jelenti: Nyugati harc-tér:

Rupprecht trónörökös hadesoportja. Flandriában a tüzharc csak a délutáni órákban fokozódott nagyobb hevessegre. A Cambraitól délnyugatra levő csatateren Noeuvre és Fontaine voltak a napi harc gócpontjai. Noeuvrenek és az ehhez nyugat felől csatlakozó állásoknak az ellenség több ízben eredménytelenül rohant neki. Kezdetben elért kisebb sikereit ellentámadásainkkal kiegyenlítettük. Fontaine két oldalán és Fontainétól nyugatra az angol nagy erőket vetett harcba vonalaink ellen. Elkeseredett közelharcokra került a sor, a melyekben az ellenség vereséget szenvedett. Gyalogságunk lendületes támadó kedvvel verte vissza az ellenséget és rohammal elfoglalta Fontaine falut. A La-Fols erdőt az ellenségtől megtisztítottuk. Az angolok Rumilly, Banteux és Vonhülle ellen irányuló támadása veszteségteljesen összeomlott. Alsósziléziai és poreni csapatok nagy részük van a tegnapi harcok sikeres kimenetelében. Éjjel a tüzéségi harc csupán a csatater egyes szakaszain maradt élénk. Noeuvre déli szegélyén kora reggel óta új harcok tolynak.

A német trónörökös hadesoportja. Jó látási viszonyok mellett Vauxaillon és Craonne között a Champagnében és a Maas mindkét partján megélénkült a tüzelés. Keleti harc-tér és Macedon arcvonal. Nem volt nagyobb harci cselekmény. Ludendorff.

Seidler a csehek ellen.

(Az osztrák miniszterelnök nyilatkozata.)

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Bécs. Seidler dr. miniszterelnök a Reichsrath mai ülésén foglalkozott Wekerle Sándor magyar miniszterelnöknek a cseh pimaszkodások miatt hozzá intézett interpellációkra adott válaszával, ami miatt a cseh képviselők interpelláltak meg az osztrák miniszterelnököt:

— A Sztanek és társai interpellációját illetőleg a következőket vagyok bátor a magyar közvélemény tudomására hozni:

— A Sztanek és társa interpellációjában ígéretekről van szó, melyeket az osztrák kormány tett a magyar kormánynak. Igéretet tenni nem volt semmi okom, azonban ismételt alkalmakkor nem mulasztottam el a magyar miniszterelnök úrral szemben jelezni azt az álláspontot, amit az osztrák kormány az általa felvetett közjogi kérdésben elfoglalt. Erre nemcsak jogom, de erkölcsileg is kötelezve voltam, mert a magyar közvéleményben beállott az az aggodalom, hogy az osztrák kormány tervet a magyar közjogi viszonyokat befolyásolhatná. Annyival is inkább kötelességem volt ezt megtenni, mert egyes osztrák pártok ellentétes álláspontra helyezkedtek Magyarország területi integritását és a dualizmus biztosító törvényekkel.

Klína képviselő: A csehek azt sohasem ismerték el. Már mikor a törvény készült, erőszak volt az a csehi nép ellen.

Seidler miniszterelnök folytatja: Amit a magyar miniszterelnök úrral közötem, semmi esetre se lehet új és azt hiszem, hogy a Háznak se jelent újságot. Az alkotmányreform kérdésében két szempont dominál: először az osztrák állam egységes volta, másodsor: minden kornatartomány mostani határainak megtartása. Ezt nyomatékosan jelentettem ki és most annyira miniszterelnöknek se mondtam mást.

Valamennyien ismerjük azokat a terveket, melyeknek az a célja, hogy az osztrák állam egyes részeit az államhoz, azonkívül e részeket és egymással szemben lazább összefüggésbe hozzák a mosantínál. Ez a felfogás a kormányprogrammal nem egyezik. Ha azonban a jelzett irányzatok arra törekednek, hogy azt, amit csak az egész állam magából az állam akaratából indíthat ki, ellenségeink útján a békefeltételek között erőszakolják ki, akkor ezekkel a szándékokkal szemben a legélesebb hangon kell nyilatkozni.

A koronatarományok, amint most vannak történelmi fejlődési alakulatok és azok nem nélkülözhetik a történelmi hagyományok elemeit. Az osztrák kormánynak ez a felfogása kétszerelesen megnyugtató a magyar közvéleményt.

— Kijelenthetem, hogy az osztrák kormány semmi olyat nem tervez a magyar állam területi integritása és épsége ellen, ami a dualizmust érinthetné és hogy az osztrák kormány minden olyan törekvést, ami a magyar állam épségét érintené, visszaautasít.

Ami a magyar kormánynak azt a kívánságát illeti, hogy Magyarország integritását büntetőjogi védelemmel oltalmazzuk, erre nézve bátor voltam a magyar miniszterelnök urat azal kielégíteni, hogy az osztrák igazságügyminiszternek a magyar igazságügyminiszterhez e tárgyban küldött jegyzéke nem tartalmaz egyebet, mint azt a közlést, hogy a már meglevő osztrák törvények alapján lehető büntetőjogi védelemnek teljesítését a legfelsőbb bíróság elé terjessze véleményezés végett.

Lobkovitz herceg Wrbna gróf ellen.

(Nemesi oklevelek hamisításának vádja.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A bécsi törvényszék a tegnapi nap folyamán érdekes panaszt tárgyalt, melyet Wrbna-Kaunitz gróf titkos tanácsos és kamarás adott be és pedig az osztrák belügyminiszteriumnak ama határozata ellen, mely családfájának elismerését nullifikálta. Az ügy előzményei a következők:

Pálffy Leopoldine hercegnő 1888. március 16-án meghalt és a Jarmeritzi Kaunitz-féle másodágon örökölhető hitbizomány szabaddá lett. A hitbizomány örökösül többen jelentkeztek, ezek között a monarchia legelőkelőbb főurai közül is egynéhányan. Örökösül jelentkezett Lobkovitz Zdenko Ferenc herceg, a király jelenlegi főhadsegéde, Hardegg Miksa Jenő gróf, Pálffy Mór gróf egyik részről és Wrbna Rudolf gróf a másik részről. Wrbna gróf, hogy az örökségre való igényét hathatósan támogassa, a legszigorubb feltételeknek is megfelelő okmányokat mellékelte, melyekből kitűnt, hogy a grófnak 17 nemesi őse van, a legtöbb minden pályázó közül. A gróf ezeket a fontos okiratokat hitelesítés végett 1891-ben a belügyminiszteriumhoz is benyújtotta. Az osztrák belügyminiszterium Wrbna gróf családfáját 1891. november 9-én érvényesítette is, miután a gróf nemesiségi táblázatát a német lovagrend és az illetékes magyar megyének alispánja 1891. szeptember 15-én hitelesnek ismerte el.

Mielőtt azonban Wrbna gróf beleülhetett volna a hitbizomány birtokba, a többi örökös részéről perrel támadták meg jogosultságát s évekig húzódott ennek az áldat-

lan ügynek a tárgyalása. 1903. május 15-én Pálffy József gróf az összes örökösök nevében egy beadványt intézett a bécsi belügyminiszteriumhoz, melyben Wrbna gróf nemesiségi táblázatának újra való átvizsgálását kérte s annak klauzulának a törölését, amelyet a nemesiségi táblázathoz annak idején hozzáfűggesztett. A belügyminiszterium fel is szólította Wrbna grófot, hogy a nevezett okmányokat újabb felülvizsgálat miatt adja be, amit ő meg is tett.

Pálffy József gróf 1914-ben egy újabb beadványban arra mutatott rá, hogy a nemesiségi levelek közül több hamisított. A valóság kiderítése végett az osztrák belügyminiszterium megkereste a magyar belügyminisztert, hogy a magyarországi vonatkozású okmányokat vizsgáltsa meg és azok hitelességéről mondjon véleményt. A magyar belügyminiszterium 1916-ban közölte, hogy a magyar közoktatásügyi miniszteriummal egyetértőleg szakértő és pontos vizsgálatot vezetett a hamisaknak mondott dokumentumok tárgyában s nincs abban a helyzetben, hogy Wrbna gróf dokumentumainak teljes hitelességét megerősíthetné. A bécsi belügyminiszterium ilyen értelemben hozott határozatot, amely ellen Wrbna gróf panaszt emelt a közigazgatási bíróságnál. A tárgyalást tegnap kezdték meg és annak tartama néhány napra fog kiterjedni. Az osztrák belügyminiszterium részéről is jelent meg meghatalmazott képviselő s a végzés valószínűleg holnapután hirdetik ki, melyet annak idején az Aradi Közlöny közölni fog.

bő kosztón, amint az már a háborúban természetes. Parancsnokom és én azonnal jelentkeztünk. A király int és mosolyog. Kezet fog velük és azonnal indulunk a megfigyelő helyre, mely az autótól körülbelül 15 perenyire volt. A király elől ment, de pár pillanat múlva megfordult és magához kéretett bennünket. Mi, akik hátul marsoltunk, nem hallottuk jól a parancsot, míg végre Lobkovitz herceg sietett hozzánk és suttogva szólt:

— Gyorsan, gyorsan, hívja Önöket a király.

— Parancsnokom és én rögtön hozzátettünk és az ut hátralevő részét hármashan tettük meg. Középen Őfelsége, balra az ütegparancsnok, jobbra én, mint a megfigyelő hely parancsnoka. A király nagyon gyorsan jár, s járás közben minden dolog iránt érdeklődik és kérdeget. Így történt, hogy néhány perc múlva az egész kíséretet messze hátrahagytuk, sőt egy utkanyarulatnál teljesen el is hagytuk szemünk elől. Ekkor hirtelen megállott Őfelsége, megfordult, midőn látta mennyivel megelőztük az urakat, nevetve szólalt meg.

— Természetesen, nekünk ugyebár nem esik nehezünkre a marsolás, mi még nem igen szedtünk magunkra tulsok hájat, de az urak ott hátul nagy hasukkal nem igen bírják velünk a tempót.

A megfigyelő helyen egy generális várt a királyra és megakartta magyarázni Őfelségének a helyzetet, de Őfelsége könnyedén szólt:

— Az üteg urai már régebben itt vannak s bizonyára lesznek szivesek nekem mindent pontosan elmondani.

— És így egész egyedül maradtunk a királlyal a megfigyelő helyen. Őfelségét a legapróbb dolgok is érdekelték. A térképre mutatva egyszerre csak észrevettük, hogy ő magyaráz nekünk. S bámulunk kellett, mily jól és pontosan ismert minden részletet az uralkodó. De ne vegyék hiúságnak, ha kijelentem, hogy Őfelsége is nagyon meg volt elégedve az én felvilágosításaimmal, melyeket midőn beveztem, udvariasan szólt:

— Valóban érdekes dolgok.

Eközben tisztülegényem megtörölte a kis asztalt, melyen a telefon állott, Őfelsége vette a kagylót, Boroevics vezérezredest szólította fel és mintha csak valamelyik tábornok szólna a bajtársának, elhallgatva, hogy ki beszél a kagylóba, így üdvözölte:

— Szervusz Boró? Mi ujság?

Pár percig tartott a beszélgetés, aztán elhúszott a király, mindnyájunknak kezet nyújtotta s végül hozzám fordulva így szólt:

— Köszönöm Önnek, hadnagy ur.

Majd visszatértünk a kísérethez s néhány perc múlva az autók eltűntek a fölvert porfelhőben. Ekkor láttam csak, hogy egy mozioperateur ugyancsak dolgozott, hogy megörökítse a mi találkozásunkat. Így nem lehetetlen, hogyha visszatérek Áradra, valamelyik mozgófénykép-színházban látni fogom Őfelsége társágában saját magamat.

TANUGY.

Román iskolák megváltása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A határszéli vármegyék román iskoláinak kisajátításáról szóló törvényjavaslat, amelynek előterjesztését néhány hét előtt jeleztük, még mindig nem került a képviselőház elé, sőt újabban úgy fordult a dolog, hogy valószínűen nem is kerül. Az történt, hogy a nagyszabeni görögkeleti román konzisztórium a kultuszminiszterium kisajátítási szándékának ismeretében összeült és elhatározta, hogy nem várja meg a törvényes kényszert, hanem önként átadja mindazokat az iskolákat, amelyekre az állam a maga biztosságának és a határszélen lakó magyarság érdekeinek védelme érdekében igényt tart.

A változott helyzet folytán változás történ a kultuszminiszterium rendszabályainak sorrendjében is. A kisajátítási törvényjavaslat előterjesztése helyett Apponyi Albert gróf miniszter mindenekelőtt külön állami népiskolai kirendeltséget szervezett a nagyszabeni kormánybizosság mellé. A kirendeltség a román-szeleni felekezeti és községi iskolák államossítására lesz hivatott. Vezetője Pogány Frigyes miniszteri osztálytanácsos, a neves statisztikus tagjai pedig a következők:

Kuun István gróf miniszteri fogalmazó a kultuszminiszterium elnöki osztályából, — Kósa Kálmán dr. miniszteri segédfogalmazó, — Bárdossy László miniszteri segédfogalmazó, — Damjanovich Iván számviteli ellenőr és Lovass Elemér statisztikai tiszt az Országos Statisztikai Hivatalból.

A kirendeltségnek, amely tegnap már meg is érkezett állomáshelyére, külön automobilt bocsátanak rendelkezésére, hogy minden egyes iskola átvételéről külön tárgyálhasson a helyszínen. Főadatai közé tartozik a magyar nyelv tanításának közvetlen ellenőrzése is s így nem lehetetlen, hogy a kirendeltséget, amelynek működését egyelőre félévvel korlátozták, állandósítsák.

A király előtt.

(Egy aradi tüzértiszt találkozása az uralkodóval.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egy fiatal aradi tüzértiszt Barra Gyula dr. fogorvos fia, aki most sebesülten egy frontmögötti kórházban fekszik, rendkívül érdekesen írja le azt a felejthetetlen órát, a melyet Károly király az ő megfigyelő állásán töltött. A levélnek ez a része a következő:

— Az offenzíva második napján berregni kezdett a telefonom: — Őfelsége jön a megfigyelő helyre az üteg kommandáns és a megfigyelő tiszt várják Őfelségét!

— Elképzeltetek örömet, miután már két hete vagyok boldog megfigyelő tiszt. Természetesen a hír az egész ütegben a legnagyobb izgatottságot keltette, mindenki megmosdott a nagy esemény tisztelőtére, sőt amint nekem utólag elbeszéltek, akadtak egyes gigerlik is, akik megborotvákoztak. De ezt már nem hiszem.

— A megjelölt időben és a megjelölt helyen vártuk a nagy esemény bekövetkeztét. Az ütegparancsnok nagy izgalomban, én abszolút nyugalomban, de hogy kíváncsi voltam, bevallom. Végre halljuk az auto töffögését, s két-három perc múlva megáll előttünk s kiszáll belőle a király. Nagyon jó szímben van, kissé lesülve, mozgása fiatalos és könnyed, alakja egyenesen sovány, látzszik, hogy Őfelsége sem él éppen tuiságos

Háborus aradiak.

(Néhány fotográfia.)

Végig sétálok a korzón, az aradi élet eleven ütőerén, keresem a régi aradiakat: — alig, alig találok őket. Ülök a színházban, végig nézek a zsufolt házon: — új arcokat látok a páholyokban, új arcokat a földszinten. Azelőtt tíz ember közül talán kettő volt, akit nem ismertem, ma kettő van, akit ismerek. Új alakok, új arcok mindenfelé.

Azaz talán már nem is újak. A háboru szele sodorta ide őket s az egyike hónapok, a másika esztendőök óta jár, mozog, mosolyog, ismerkedik közöttünk és lassankint azt vesszük észre, hogy min, ezek kezdenek aradiak lenni. És megszeretjük őket, mert nekik is az a céljuk, hogy megszeretessék magukat. Fegyverszünet, béke-hírek vannak a levegőben. Egyszer talán csak véget ér a háboru is. Akkor aztán elhagyják Aradot a mi háborus vendégeink és mennek haza. Hadd tegyünk közzé róluk néhány fotográfiát, mielőtt megválnak tőlünk.

Szöllősy doktor.

Husz esztendővel ezelőtt végig sétáltam egyszer az utcán Tedeschi Vicivel. Szembe jött egy ur, köszönt neki: barátja volt; szembe jött egy asszony, köszönt neki: ideálja volt; szembe jött egy gyerek, köszönt neki: keresztfia volt, Tedeschi mindenkinek köszönt és mindenki köszönt neki. Tedeschi ismerőse volt mindenkinek.

Egy világháborunak kellett eljönni, hogy Tedeschit lefőzzék. Megjelent Aradon Szöllősy doktor. Vasárnap délben, mikor kilibbennek a korzóra új kalapjaikat mutogatni a nők, s a minoriták templomából tömegével tödülnek ki az ajtatoskodók: akkor Szöllősy doktort nélkülözni nem lehet. Én senkit sem ismerek, ő mindenkit ismer. Ismeri a járó-kelőket, a járó-kelők gyermekeit, szüleit, nagyszüleit; ismeri vagyoni viszonyait, családi titkait; a férfiak nyilvános barátnőit, az asszonyok titkos udvarlóit. Tudja, ki melyik bankban betevő, melyikben adós. Azt is, hogy mennyivel. Megesipkedik az utcán a kis gyerekek pufók arcát és cukorkát ad nekik. Mikor pedig a mama egy hálás mosollyal akar fizetni, Szöllősy doktor belevág a mama mosolyába:

— Nagyságos asszonyom, nincs szüksége egy kiló friss vajra?

Hát melyik asszonynak ne lenne ma szüksége egy kiló vajra? Reggelre ott van ónagysága lakásán egy kiló friss vaj. Hogy honnan vette, az az ő titka. Egész városban nincs egy deka, de Szöllősy doktor előteremt egy kilót.

És előteremt mindent, ami nincs. Látja, hogy aggodalmas arccal a trafik felé megyek, elfog: — Parancsolsz buszonót regalia mediát? — Hát hogyan parancsolnék.

Van kávéja, csokoládéja, hizott libája, debreceni füstölt szalonnája, egyiptomi cigarettája, parfümje, szüzdohánya, Gerband cukorkája, olesó rizkásája, szegedi paprikája, szóval mindene, ami másnak hiányzik, s ami mindenkinek kellene.

Vele történt, hogy mikor megakart operálni egy katonát, ez utóbbi gyanakodva kérdezte tőle:

— Kérem szépen, mi a doktor ur civilben?

Mert Szöllősy doktor a polgári életben kitünően képzett gazdasz. A háboru alatt katona-orvos. És akár hiszik, akár nem: ehhez is ért. Egyébként ő mindenhez ért. Szakértő a ló tudományban, a vadász-sportban (ennek jeléül néha vadászkosztumban jár), ismeri a kutyák különböző fajait, szereti a virágokat (mindig van a gomblyukában), tájékozott a jó konyha misztériumaiban, s bár maga antialkoholista, kisujjában van a borok és egyéb szeszes italok teljes tudománya. Csak egy-

hez nem ért: a tarokkhoz. Hanem azért minden nap játszik.

A rettenetes világödlökés, mely vége felé közeledik, elszólítja majd Aradról Szöllősy doktort. Bizonyára szeretettel várják Debrecenben is, de el kell ismernie, hogy életének legnépszerűbb korszakát Aradon élte le. Vagy talán...? Talán itt is maradna? De minek? A háboru után az üzletekben is kaphatnak Arad szép asszonyai kávé, cukrot, csokoládét, citromot, rizst, parfümöt és paprikát. Mit keresne akkor itt Szöllősy doktor, a mindig szolgálatkész, izig-végig bohém gavallér!

Por.

KÖZGAZDASÁG.

Béke hírek a tőzsdén.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest. Az értéktőzsdei forgalom nyugodt irányzatban folyt le. Az üzleti irányzat szilárdan indult, később a realizációkban ellanyhult, a zárlat felé pedig újból megszilárdult.

Az értéktőzsde az orosz hírek hatása alatt állott, a forgalom azonban nehezen élénkült, mert a tőzsde nem volt tisztában hogy milyen lesz a hatása a híreknek.

A mai árfolyamok a következők: Magyar Hitel 1279—1300, Osztrák Hitel 923—937, Agrár bank 995—1010, Fabank 930—955, Hazai bank 630—660, Kereskedelmi bank 5925, Magyar bank 900—915, Salgótarjáni köszén 1125—1140, Rimamurányi 1075—1095, Viktoria malom 2150, Ruggyanta 1080—1110, Clotild 645—650, Nasic tanin gyár 3250—3300, Osztrák-magyar államvasut 1024—1029, Adria 2095, Atlantika 1670—1725.

A tőzsdei tanács által összehívott ankét délután 5 órakor kezdte meg tárgyalásait, meiyen megjelentek a tőzsdetanács és a bankok delegátusai is és a tőzsdetagok tíz tagu küldöttsége.

Horváth Elemér főrendiházi tag, a tőzsdetanács elnöke nyitotta meg az ankétet.

Halász Lajos, a Szaczelláry-cég egyik főnöke követelte, hogy a tanács a szerencsétlen és kompromittált tőzsdei reformot helyezze hatályon kívül, mely esetben a tagok többsége eáll a rendkívüli közgyűlés összehívásától.

Halász Lajos indítványa helyeslésre talált.

Az ankétot megelőzően délután fél 5 órakor rögtönzött értekezletet tartottak a jogosult ügynökök. Az értekezeten az az eszme merült fel, hogy tegyék le mandátumukat. Elhatározásukat a ma ankét eredményétől, illetve a tőzsdei tanács küszöbön álló döntésétől teszik függővé.

— **Rendkívüli városi közgyűlés a hadikölcsön jegyzésre.** A VII. hadikölcsön jegyzéséből Arad város törvényhatósági bizottsága éppen úgy ki fogja venni részét, mint ahogy eddig kivette. **Zubor Andor** pénzügyi tanácsos és **Kilényi János** főszámvevő ma arról tanácskoztak, hogy honnan fedezhető a város a jegyezendő hadikölcsönt, amely előreláthatólag egymillió korona lesz. Mihelyt **Barabás Béla** dr. főispán visszaérkezik Budapestről, a polgármester előterjesztést fog tenni a hadikölcsön-jegyzés ügyében. A hadikölcsön jegyzését rendkívüli közgyűlés mondja ki, amelyet a főispán hazaérkezése után hamarosan össze fog hívni.

Aradon ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradmegyei takarékpénztárnál **Mairovitz Mór** 7000, **Seidner Sándor** 30000, **L. A.**

dr. 30000, Totok Lőrinc 20000, **Brandt Salamon** 10000, özv. **Budits Adámné** 2000, **Kis Gabriella** 5000 korona. Az Aradi ipar- és népbanknál tegnap és ma a következők jegyezték hadi kötvényeket: **Vándor Bertalan** 1000, **K. R.** 4000, **Gy. M.** 10,000, **Kemka Gyula Kaprevár** 4000, **Gottlieb Ferenc** 1000, **N. N. Soborsin** 32000, **Kraczmann Sarolta** 2000. Összes eddigi jegyzés: 3,375.300 korona.

— **Birtokbérlet.** A Temesvári Földbérleti Részvénytársaság bérbe vette **Wimpten Szigfried** gróf temesfüzési 3000 holdas birtokát 8 esztendőre.

— **Apponyiék a közzgazdasági állásokban.** Egy fővárosi esztalap írja: Az Apponyi-párt nagy erőfeszítéssel elhelyezte már embereit a miniszteri, államtitkári és főispáni állásokban. Most azok számára, akik ilyen állásokban elhelyezhetők nem voltak, megkezdődött a harc a kormány befolyásával betölthető közzgazdasági állásokért. Ugy halljuk, hogy egyelőre két Apponyi-párti képviselő elhelyezéséről van szó. Az egyik **Zlinszky István**, akit Apponyiék mindea erővel az Altruista Bankba akarnak bejuttatni valamilyen igazgatói állásba. A másik **Hammersberg László**, akit a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete üresedésben lévő elnöki állásába igyekeznek bejuttatni. A harc igen heves, mert az összes tárgyilagos szempontok a kinevezések ellen szólnak, azonban Apponyiék minden politikai befolyásukat latba vetik, hogy céljukat elérjék.

— **A boradó.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A Ház pénzügyi bizottsága **Madarassy Gábor** elnöklete mellett ma délelőtt 10 órakor ülést tartott, melyen tárgyalták a bortermelesi és az Osztrák-Magyar Bank hadinyereség adóról szóló javaslatokat. A javaslatokat általánosságban és részleteiben elfogadták.

— **A Haditermény Részvénytársaság** második rendes közgyűlését november 27-én délután öt órakor a Pénzügyi Központ üléstermében (IV., Deák Ferenc-utca 1.) fogja meg tartani.

— **Idegen bankjegyek Bulgáriában.** Szófiából jelentik: A bolgár pénzügyminiszter rendeltet bocsátott ki, mely szerint a Bolgár Nemzeti Bank csak ez évi december 10-ikéig lesz köteles német bankjegyeket fix árfolyamon beváltani. Azontul a külföldi bankjegyek árfolyama nem lesz megállapítva. Ehez képest a bolgár pénzügyminiszter megtiltja idegen bankjegyeknek Bulgáriába való behozatalát. A Ausztriából és Németországból Bulgáriába érkező utasok 2000 korona (illetve 2000 márká értékű bankjegynél többet nem hozhatnak magukkal és a Bolgár Nemzeti Bank nem köteles ezeket a bankjegyeket beváltani. Beesempesztett bankjegyek elkoboztatnak. Az említett összegeken felüli bankjegyeket az utasok letétbe helyezhetik a vámhivataloknál és hazautazáskor visszakapják. Bolgár hatóságoknak az állam részére teljesített fizetéseket nem szabad idegen bankjegyekben elfogadniok.

MOZI.

* **Uránia heti műsora.** Szombat és vasárnap: **Harry Piel** sorozat: **A fekete lord.**

Mozikritika. Az Apolló színházban **Aranyfűst** néven egy a címmel semmi összefüggésben nem álló filmet vetítettek, mely a dán Nordis társaság bélyegével ékeskedett. A történet, melyet képekbe öltöztetett a jóműri vállalat, kedves és megható. Értékét fokozza az, hogy hangulatot tud teremteni s bele tud markolni a fájdalomra könnyen reagáló szívekbe. A kiállítás is jobbak közé tartozik; a **Tollhaes** nevű főszereplő színész játéka egyszerű és kifejező.

Az **Uránia** színházban **Harry Pielnek** a neves mozi rendezőnek új kreációját adták. **Harry Piel** ötletes szerző és találékony rendező. Nem sablonokkal dolgozik, specialitása: a vilányos trükkökkel való játék. Mai filmje is ilyen. Sok új gondolat és humoros helyzet teszi tanulságossá. Szívesen nézte a közönség, e sorok írója is; csak a zenét... a zenét! csak ezt tudnám feledni.

* **A mozi iroda hírei.** A fekete lord (Harry Piel detektívdráma az Urániában.) A moziközönségnek mindég örömet jelent, ha **Harry Piel** neve a színlapokon megjelenik.

kívül egyes, nagy technikával bíró színészeiről és rendezőiről van szó, ki kitanulta, hogy a közönséget miképpen kell hozzászoktatni a detektívdrámák ezen fajához, amelyeknek eseménye csupán a szereplők szellemi kiválósága és produkcióik érdekességében leltek vonzerejüket. A mai kép — az ideai Harry Piel sorozat II-ik képe — a budapesti reklám nélkül is — mert hiszen bemutatás előtt adja a színház — teljes sikert aratott és a közönség feszült figyelemmel nézte a legszédületesebb trükköknek egész sorozatát, amelyekből a esemény fel van építve. — *Isten ostora.* A nemibetegségek elleni liga propaganda filme, legközelebb az Urániában kerül vetítésre.

Nordisk-premier az Apollóban. Ma pénteken mutatta be az Apolló-színház az Aranyfüst című négyfelvonásos drámát, Gunnar Tolnással a főszerepben. A Nordisk-filmgyár hivatala magaslatán állott, amikor megalkotta ezt a monumentális filmet, amely örök diadala, mesterműve a kinematografiának. A főszereplő Gunnar Tolnás, ezzel a grandiózus alakításával bebizonyította, hogy egyike a legkiválóbb filmszínészeknek. A legfinomabb megjátszási nuancesokat, az érzésektől viharossá korbácsolt fértilékek különböző megnyilatkozásait olyan hűen és annyi drámai erővel egy filmszínész sem tudja visszaadni, mint Gunnar Tolnás, aki minden kiváló tulajdonsága mellett még tökéletes fértiliségség is. Határozott, széles skálájú tehetség a másik főszereplő Erik Houlberg is, kiről megjósolhatjuk, hogy új esillag a dán filmvészet egén. Ennek a nagykonceptiójú filmnek a rendezése is kifogástalan. Olyan az egész kép, simán gördülő jeleneteivel, csodaszép kiállításával, mint egy márványtömbbe véset Rodin-szobor. A kiváló Nordisk-száger még két napig marad műsoron.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi november 24-én, szombaton
Délután három és fél órakor mársékel helyarákkal:

Rip van Winkle.

Este fél 8 órakor rendez helyarákkal:

C. Bériet.

C. Bériet.

Sztambul rózsája.

Operetta 3 felvonásban

Kezdeté este fél 8 órakor.

Új könyvek.

* **Bárd-féle 1917—18. Karácsonyi Album.** Dacára a háború folyamán felmerült technikai és nyomdai nehézségeknek, a Bárd-cég, a megszokott gonddal, műveléssel és bőkezűséggel gondoskodott a Karácsonyi Album összeállításáról, amely az idén több mint 100 oldalon ötvennél több zeneműajánlatot tartalmaz, mely egyenként vásárolva 150 koronánál többbe kerülne, míg így 8 korona fizve és 10 korona pompás diszkötésben. Az ideai Bárd-féle Karácsonyi Album páratlanul pazar ajándéknyű lesz. Wagner: Tannhäusernek, „Dal az esti csilagról” szóló csodás áriája Ábrányi poetikus szövegével vezeti be az albumot. A szezon nagyszerű operettjeinek, Fall Leo: „Sztambul rózsája”, Strausz Oszkár: „Csokoládé katoná”, Schubert Berté: „Tavaszi és szerelem” gyöngyéhez méltán sorakoznak Molnár Mihály, Hetényi Heidelberg Albert, Buday, Szirmai, Czeglédi, Reményi, Káldory, Kovács Károly, Erbé Viktor, Nádor Mihály, Marton és Kun László dallamos és népszerű kabaré-dalai, ragyogó és változatos sorozata a friss és vidám, az érzelmes és megragadó melódiáknak, a pajkos és költői komolyságu szövegeknek.

Az albumra a kiadó cég csak november hó végéig fogad el megrendeléseket, mivel az csak annyi példányban lesz előállítva, ahány rendelés arra november hó végéig Budapestre a cég Kossuth Lajos-utca 4. szám alatti kiadóhivatalához beérkezik.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

A béke küszöbén

1917. október 1-én.

új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re.

Az eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrissebb tudósításban számol be az Aradi Közlöny. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén Magyarország vidéki lapjai között az első helyen áll és mint ilyen a legelterjedtebb, a legtartalmasabb, legkedveltebb és legolvasottabb ujság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona

Fél évre 18 korona

Negyed évre 9 korona

Egy hóra 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

10278—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

3310—1917. M. E. rendelet 5. paragrafusára lehetővé teszi, hogy úgy a nem termelők, valamint azon termelők, kiknek szükségletét a saját termése nem fedezi — a saját házi szükségletükre bármely községben termelőknél burgonyát szerezhessenek be. Az erre vonatkozó vásárlási igazolványok kiállításával Arad sz. kir. város közvéleményezési hivatalát bizom meg.

Kiállítási díjúl a közvéleményezési

hivatal személyzeti és dologi kiadásainak fedezésére különként fél fillér fizetendő.

Az étkezési célokra szolgáltató burgonya eladási ára 1917. évi november 30-ig különként 22 fillér, melyben beutoglaltatik a rakodó állomáshoz való szállítási költség is.

A vásárlási igazolványok csak az élelmiszer igazolványok felmutatása után állítandók ki.

Figyelmeztetem a vásárló közönséget, hogy a vásárlási igazolványt azon község főszolgabírójánál, ahol a burgonyát beszerzi, ok-

vetlenül mutassa be, hogy részére a szállítási igazolvány kiállítható legyen.

Ipari, közlekedési vállalkozók, köz- és magán intézetek részére vásárlási igazolvány ki nem állítható, mert ezek részére a szükséglet külön fog kiutaltatni. Az erre vonatkozó kérvények tehát a polgármesteri hivatal útján az Országos Közvéleményezési Minisztériumhoz terjesztetnek fel.

A termelő által vásárolható, valamint a nem termelők által vásárolható fejadagok a következőleg állapították meg:

1. Termelőknél:

Nehéz testi munkások részére fejenként 108 kg., egyéb ellátatlanok részére személyenként 72 kg., cselédek, időszaki munkások részére fejenként 12 kiló, vetőmagra kat. holdanként 900 kiló.

Nem termelőknél:

Nehéz munkások részére fejenként 108 kiló, egyéb ellátatlanok részére személyenként 72 kiló.

Arad, 1917. október hó 1-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai tehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábbadosók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, zonglító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszer-tára

Arad, Andrásy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha-étük

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitünő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítására 1 kor.

Fenti szerék kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-ut 22. szám.

Feltételeink 6967

amortisációs kölcsönökre, ház és földre:

95. árfolyammal	50 évi törlesztésre	K 5.22
"	40 " " "	5.56
"	35 " " "	5.83
97. árfolyammal	50 évi törlesztésre	K 5.43
"	35 " " "	6.02
"	25 " " "	6.96
"	15 " " "	9.40
99. árfolyammal	50 évi törlesztésre	K 5.86
"	35 " " "	6.41
"	25 " " "	7.31
"	15 " " "	9.70

Ugyanitt földiek, szőlők, házak adás-vétele közvetítetik.

mlre megbízások kéretnek.

Szűcs F. Vilmos

a nagyszabeni földhitelezést képviselője

Arad, Karolina-utca 10.

A Magyar Országos Biztosító Intézet R.-t.

Had- és Hadikölcsönbiztosítási osztálya

A m. kir. Honv. Miniszterium Hadsegélyző Hivatalának elnöke alatt, az elesettek özvegyei és árva érdekeiben és javára a legelőnyösebb feltételek mellett vállal

had kölcsön-biztosítást.

A biztosítással kapcsolatos hadikölcsönjegyessel hazafias kötelességének tesz eleget egyúttal feleségéről, gyermekéről, szüleitől és testvéreitől is gondoskodik.

A jegyzett hadikölcsön tetszése szerint 10-20 év alatt lefizetheti.

Ha **előbb meghal**, úgy hátra maradtai **azonnal megkapják a jegyzett hadikölcsönt.**

10,000 koronáig nincs orvosi vizsgálat. 7954

Biztosítások köthetők az Aradi központnál

Andrássy-tér 21., I. emelet.

26005—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak az új és használt zsákok feldolgozása és forgalomba hozatalának korlátozása tárgyában kelt 3100—917. M. E. sz. rendelete megjelent, melynek értelmében az alább felsorolt cikkek bejelentendők. A jelen rendelet rendelkezései alá esnek az összes mezőgazdasági termények, ipari és bányászati termékek csomagolására használatos, a jutából, pamutból, kenderből, lenből, papírból, valamint azoknak az anyagoknak keverékeiből, vagy az ezekkel az anyagokkal kevert más anyagokból előállított szövetekből készült új vagy használt megtöltött zsákok. Arad 1917. október 26.

Green, főkapitány.

Használt csomagoló papir megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-

A egészségpótlás litka a felhasználó szoptatószerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-kenőcse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — fill.

Rozsnyay Serail Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testszínekben. Egy dob. ára 4 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, ideál, orgona, piros rózsás, Serail. Uvegje 6 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

25948—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 188062. szám a. kelt intézkedéssel jóváhagyott 12900—303—913. sz. szabályrendelete alapján azon ház- és telektulajdonosokat, a kiknek házuk előtt a járda, kvezet, vagy aszfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom telkeik előtt a gyalogjárdát folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1 1/2 méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassék el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 cm. eséssel bírjon.

Köteles továbbá a háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előirt

utasítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönböztetve ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsibejáratnál hidat építeni s azt folyton jókarban tartani.

Akik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető községére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Arad, 117. október hó 17-én.
Green, főkapitány.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2—K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyükszem ellen

a leghatásosabb szer az **Anagalin.**

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.** Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

2825—1917. tkv. sz.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY ÉS FELTÉTELEK.

A borosjenői kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Belvárosi takarékpénztár r. t.-ságnak Ortó István és neje Zsigovics Agnes végrehajtást szenvedett eleni 1311 korona 76 fillér és jár. iránti vajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék és a borosjenői kir. bíróság területén fekvő és a csermői 1066. sz. tjkvben A. I. 1. sor (1200—1204.) 2—12. hrsz. a. foglalt ingatlan 2487 korona kikiáltási árban az 1917. december hó 17. napján d. e. 11 órakor Csermő község-házánál megartandó nyilvános árverésen a következő feltételek mellett fog eladatni:

1. Az elárverezendő ingatlan 13162 koronán alul el nem adatik.
2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át vagyis 248 korona 70 fillért bánatpénzként készpénzben vagy az 1881. november 1-én 3333. sz. I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróság a történet elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési hirdetményben foglalt többi feltételek ezen bíróság tkvi osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Borosjenő, 1917. augusztus 31-én.

8023 Székely, s. k. kir. jbiró.

932—1917. g. sz.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Gellindülő 820. és 825. sz. egyenként öt hold terjedelmű városi parcellák bérlete iránt folyó év november hó 26-án d. e. 10 órakor a városháza I. emeletén levő gazdasági hivatalban árverést tart.

Kikiáltási ár 820. számú parcellánál holdankint és évenként 35 korona, a 825. számú parcellánál holdankint és évenként 59 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénznek a városi pénztárba történt befizetését igazoló letéti jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1917. évi november hó 12-én tartott üléséből.

A gazdasági széke.

Nagymennyiségű

használt pléh pánt eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

az apróhirdetések díjat az alábbiak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetései ára 20 szét. Vastagabb betűkkel 40 szét.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 2 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszőnk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés azövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Csalmas, Hatali István,

urlemben állandó barátságát keresi, ki őt mindenben támogatná. Választ: „Hella” jellegre a kiadóba. 8090

Alkalmazást keres.

Hadirokkant

segédszolgálatos számvévo altiszt, irodai teendőiben teljesen járatos, jegyzőirokai vagy hasonló alkalmazást vállalna, oly helyen, hol katonai felmentését kieszközlik. Megkereséseket „Hadirokkant” jellegre a kiadóba kérek. 8019

Fiatalléány,

irodaszolgálat, vagy bejárónőnek ajánlkozok. Cim a kiadóban. 8026

Egy fiatal

gazdász, állást keres. Cim Hertz Emil, Arad. 8006

Alkalmazást nyer.

Elárnyékolás,

vidékre azonnali belépésre kerestetik. Cim a kiadóban. 8020

Bejáró

takarítónő, bizonyítvánnyal kerestetik. Cim a kiadóban. 8025

Gyökerelt gyönyör,

állandó alkalmazást nyer az Aradi Közlöny szerkesztőségében. Jelentkezni lehet délután 5—7 óra között. 8000

Nyomdász-tanulónak

felvételt két fiú, kik a 14. élet évüket betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Két

elegánsan bútorozott szoba kiadó, esetleg fürdőszoba használattal. Cim a kiadóban. 8027

Lakást keres.

Keressük

négy-öt szobából álló, irodának megfelelő helyiséget, esetleg azonnali igénybevehető mellett, lehetőleg belvárosban. Ajánlatokat „Iroda helyiség” jelleg alatt a kiadóban kérek. 8008

Vétel és eladás.

Irógép,

látható írást, használt, de jókarban lévővet vesz Luttwak, Asztalos S.-u. 8. 8021

Hagyomány

makói ériás, valamint petrosselyem és egyéb magvakat, ugyszintén édes nemmes termények, melyek csatráképességéért, fajtisztaságáért felelősséget vállalunk, legelőször naplón szálítunk. Foglalmat maximális, terméstől Arad adunk el. Aradforgalmi Keresvénnyárás, Mahó. 8021

Utazó bunda

8000 farkashölcső, vízhatlan posztóval, teljesen új, egy lábszákkal együtt eladó Jeanovits szűcs cégnél, Tabajdy-utcában.

Használt,

10karban lévő batár eladó. Megtekinthető Perényi-utca 16—18, házszám 7946

Használt új

gramofon 41 drb. lemezrel eladó. Bővebbet Boros Béni-tér 27. 8017

Használt ételm

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Ingatlan.

Felújítás

modern bérház, a város legszebb pontján. Eladó. Bővebbet Szabadság-tér 7., l. a. 8031

Feladó ház.

Czella-utca 3. sz. emeletes bérház, 10 évig adómentes, szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott. 6140

Ház

nagy urilakással a hegyalján vagy Aradon keresek megvételre. Szűcs F. Vilmos, Karolina-utca 10. 7903

Nagyobb

erdőt keresek megvételre Lusztig Lajos, Kolozsvár, Ferenc József-u. 67. 7899

Purgly Lajosné-u. 98. sz.

jókarban lévő ház, haláleset miatt, olcsón eladó. Cim a kiadóban. 7988

Telek eladó

esetleg házzal együtt, Ferenc Ferdinánd-utca 7. szám alatt, ugyanott lehet értekezni. 8008

Olcsó ház.

Egy emeletes nagy bérház a belvárosban, olcsón eladó. Tudakozódni lehet Biener József utcában, Flórián-u. 11. 8013

Különféle.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenyer-boy irodában. Deák Ferenc-u., Barua Béla hirdetői és hírlapirodájában Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papirtaliban.

Gyógyászat.

Héhs Vass chinabera.

Suverén szer vérzegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Paratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer máriakus fertőzések és minden infekcióból eredő megbetegedések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 5.— kor. Héhs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

2826—1917. tkv. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY ÉS FELTÉTELEK.

A borosjenői kir. járásbíróház mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Belvárosi takarékpénztár r. t.-ságnak Ágocs Pál végrehajtást szenvedett elleni 438 korona és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék és a borosjenői kir. bíróság területén fekvő és a csermői 1062. sz. tkjvben A. I. 1. sorsz. a. (1200—1204.) 2—8. hrsz. a. foglalt ingatlan 772 korona kikiáltási árban az 1917. december hó 18. napján d. e. 8 órakor Csermői községhez tartozó nyilvános árverésen a következő feltételek mellett fog eladni:

Az elárverezendő ingatlan 4387 koronán alul el nem adatik. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10 %-át vagyis 77 korona 20 fillért bánatpénzként készpénzben vagy az 1881. november 1-én 3333. I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt ér-

tékpapírokból a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróság a történt elhelyezéséről kiállított elismervényt át-szolgáltatni.

Az árverési hirdetményben foglalt többi feltételek ezen bíróság tkvi osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Borosjenő, 1917. augusztus 31-én.

8024 Székely, s. k. kir. jbró.

27405—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy Aradon 1917. évi november hó 1-ső napján felfogott egy darab 2 és fél éves fekete kanca ló, mint gazdátlan jószág december hó 7-én délelőtt 9 órakor a nagyvásártéren tartandó nyilvános árverésen a legtöbb ígérőnek készpénzért eladni fog.

Arad, 1917. november hó 20.

Green, főkapitány.

26076—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 1953—1917. sz. alatt kelt s az ajtóveretek kcserelésének vezetésére felállított „Kilincshivatal”-ról szóló rendeletét a következőkben teszem közhírré:

Az 1917. évi február hó 23-ról 3793—eln. 20. k. 1917. szám alatt kiadot rendeletet hadicélokra igénybevett ajtóveretek kcserelésének vezetésére és ezzel kapcsolatos egyéb ügyek ellátására külön hivatal állított fel.

A hivatal címe: A m. kir. honvédelmi miniszterium kilincshivatala, röviden: Kilincshivatal.

A hivatal az 1915. évi 4611—eln. 20. b. 1915. számú honvédelmi miniszteri rendelettel felállított Központi fémrekbiztos bizottság elnörsége alatt működik, amely ez ügykörére nézve a belügyminiszter képviselőjével és a hivatal elnökével egészítették ki.

A hivatal ügykörébe tartozik: 1. Pótkeretek gyártásával összefüggő műszaki kérdések, az anyag beszerzésére, gép és munkaerő beszerzésére vonatkozó ügyek tárgyalása. 2. Szállítási szerződések megkötése. 3. A pótkeretek átvétele, raktározása és elosztása. 4. A veretek le- és felszerelésének ellenőrzésével összefüggő ügyek és az ehhez szükséges adatgyűjtés. 5. A leszerelt vereteknek a Magyar szent korona országainak fémközpontja r. t.-nak való átadása. 6. A pótkeretekért és a szerelésért járó kereseti összegek utalványozása és a birtokosok által leszerelt veretek térítésének utalványozása.

A hivatal elnöke a jelen rendelet 4. pontjában említett hatáskörében a városi és községi hatóságokhoz közvetlenül intézhet rendeleteket.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya terjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Arad, 1917. október hó 19.

Green, főkapitány.

Központi arany beváltó

68 ökszerész mint törvényileg bejegyzett cég József főherceg-ut 12.

bevált

finomabb arany gramját K. 11.—lg.

Központi arany beváltó

68 ökszerész mint törvényileg bejegyzett cég József főherceg-ut 12.

bevált

18 karátos arany gramját K. 9.—lg.

Központi arany beváltó

68 ökszerész mint törvényileg bejegyzett cég József főherceg-ut 12.

bevált

14 karátos arany gramját K. 7.—lg.

Központi arany beváltó

68 ökszerész mint törvényileg bejegyzett cég József főherceg-ut 12.

alkalmi vételek olcsón beszereshetők.

Központi arany beváltó

68 ökszerész mint törvényileg bejegyzett cég József főherceg-ut 12.

ajándékokat olcsón be lehet vásárolni.

Karácsonyi és újévi

ajándékokat olcsón be lehet vásárolni.

Központi arany beváltó

68 ökszerész mint törvényileg bejegyzett cég József főherceg-ut 12.

ARAD, József főherceg-ut 12.

sz. Lutheránus templom mellett.

Kézzel szedett uradalmi fajalmak kapható,

Erdeklődni lehet: 8036

Körösvölgyi Pálinkaraktár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt a volt Csizmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kiváló konyha. Abonensek elfogadhatnak. Tiszta kezelt italok.

Nagyrabecsült pártfogásért esedezik

Löfkovits Rózsi.

Viszketegséget,

sömör, ruh leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti

„BARNA ZSIR”

Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pocsdetes Dr. Fleisch-féle körjünk. Próbá tégely 1.00 k., nagy tégely 3.— k. Családi tégely 9.— k. Kapható Aradon, Hajós Arpad gyógyszerárban, Andrassy-tér 22. 7151